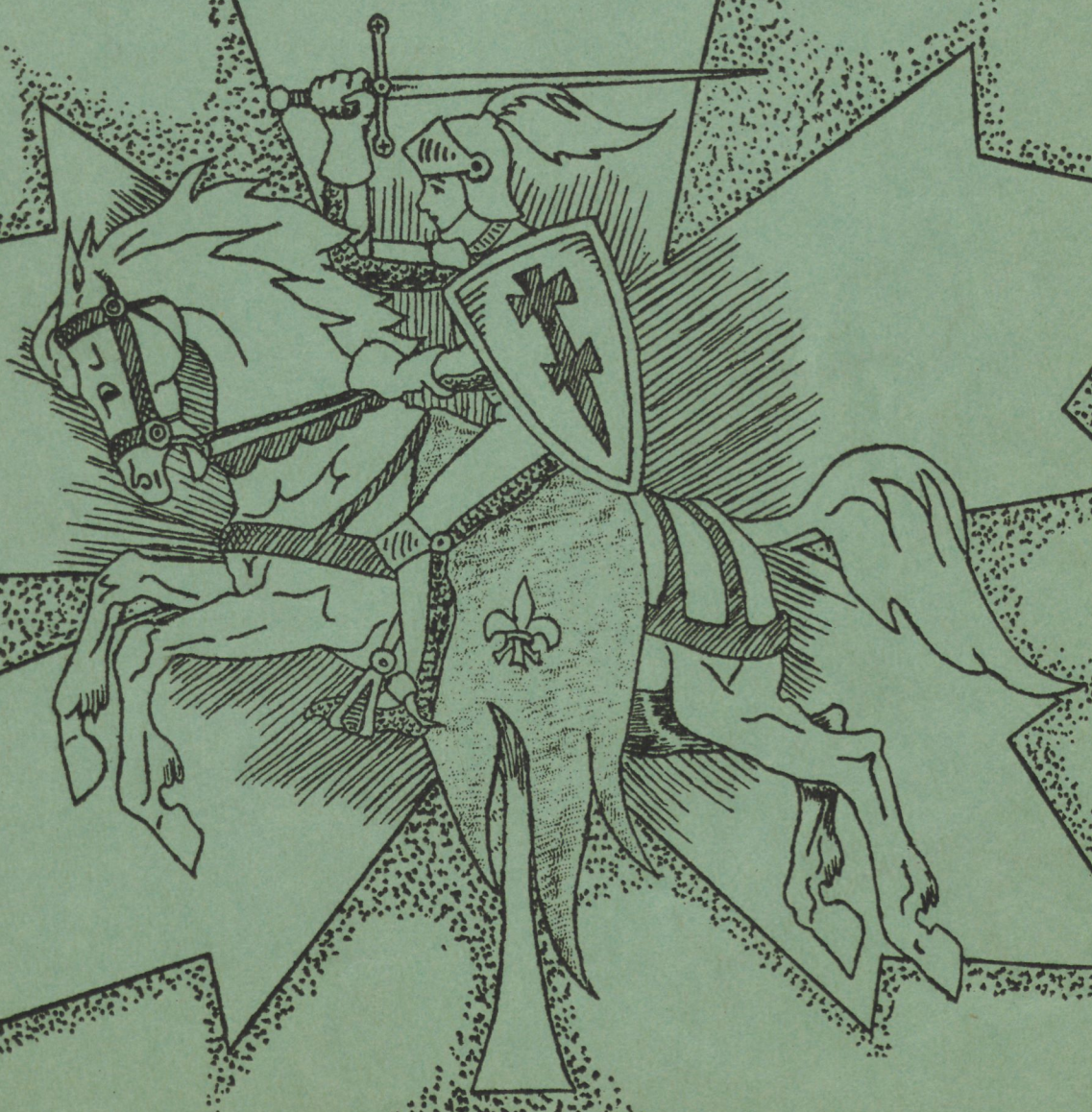

LTSP URLK
POLITINIS SKYRIUS
Политический Суд
№ 17
Gaut. rašto Nr. 17
Vsa.
194 d.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKL AUSOMA LIETUVA
(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo Žurnalas

Nr. 15 Montreal, gegužės mėn., 1943 metų Tomas II

Už Išlaisvinimą Lietuvos! For Liberation of Lithuania!
Už Ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!
Už Santarvės Pergalę! For the Victory of the Allies!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$1.00 Canada \$1.00
Užsieny \$1.50 Other Countries \$1.50

Redakcijos ir Administracijos

Antrašas:

2588 Bercy Street
Montreal, Quebec,
Canada

Vyr. Redaktorius Marija Aukštaitė
Redaktorius Algirdas Navikevičius
Red. Padėjėjas Jonas Yla

* * *

139244

T U R I N Y S

pls.

Vyt. Širvydas	Šiuolaikinis Momentas	1
Jūrų Sirena	Tėvynės Užgrobikui	3
Alg. Navikevičius	Už Lietuvą	4
Vincentas Budrikas	Įvykių Žygiuotė	6
J. Aistis	Prisikėlimas	12
V.J.B.	In Memoriam	13
M. F. Jokubynienė	Iš R.K. Vajaus Toronte	17
Arėjas Vitkauskas	Draugo Mirtis Ligoninėje	21
J. Uždavinsys	Džūkas Armijoje	22
Alg. Navikevičius	Kanados Žinios	24
Elegijus Uosis	Iš Seno Dienoraščio	27
Petras Liaukevičius	MacGregor'o Bangos	31
J. L.	Pasakėčia	34
J. Urbonas	Flin Flon'o Aidai	35
Korespondentė	Toronto Dienos	37
Vytautas Širvydas	Už Sienos	40
Marija Aukštaitė	Rimelis	42
Helena Bandžiūtė	Moteryų Kertelė	48
" " " "	Laiškai Motinoms	49
Omnia Vincit Amor	Mintys Apie Motiną	52
J. Garunkštytė	Motinai	54
Helena	Tol Mylėsiu Tave	55
Petrutė	Montrealo Krislai	58
A. Navickas	Puikus Koncertas	65

*

*

*

ŠIUOLAIKINIS MOMENTAS

VYT. ŠIRVYDAS

Premjeras Churchill ir Prezidentas Roosveltas asmeniškai jau ir vėl konferuoja. Tai bus jau penktoji konferencija. Kiekvienas šių didžiųjų protų susitikimas - buvo svarbus žmonijos ir Susivienijusių Tautų likimui.

Nėra abejonės, bus svarbus ir šios konferencijos vaisius, kurį laukiama Amerikai, Kanadai, Anglijai ir visai Sujungtų Tautų seimai.

Pirmas šių vadų susitikimas - pagimdė Atlanto Čarterį, į kurį mūsų broliai lietuviai ir Lietuva dedame visą viltį, kad po karo mūsų tėvynė vėl apsigvainikuotu laisve ir nepriklausomybe.

Atlanto Čarteris, yra Susivienijusių Tautų karo tikslų platus apibrezimas.

Antrame savo suėjime Churchill ir Roosvelt - nustatė planus kaip Vokietiją ir Japoniją nugalėti. (pirmą Vokietiją, paskui Japoniją).

Trečia šių vadų konferencija nustatė fašistų išvijimą iš Afrikos ir Prancūzijos stiprinimą.

Ketvirta konferencija Casablankoje fašistams pareiškė, jie bus puolami visur iki be jokių sąlygų pasiduos.

Ką Roosveltas ir Churchill savo penktoje konferencijoje planuos, aiški, nebus mums smulkmeniškai pranešta, bet iš visko sprendžiama, kad jie nužars pulti Hitlerį Europoje ir, galiausiai, - sutrupinti tą piktą sasa, kuris vokiečius zverimis padarė ir upelius kraujo ir ašarų paliejo.

Šios konferencijos vaisiai, gali būti tie, kad bus paskiriamas karo vadas, kuris puolimui vadovautų. Afrikos paėmimą vede

amerikonas, Europos puolimas, gali būti, vyks anglo generolo vadovavimu.

Laikas - atidengs gyvenimo kortas.

* * *

Šito puolimo visas pasaulis, o ypačingai mažosios pavergtos Europoje tautos - nekantriai laukia. Visi keliai - šiam puolimui paruošti. Kova Afrikoje - pasibaigė su puikia pergale! Fasistai susmuko. Pasaulis pamatė, kad vokiečiai taip pat moka būriais kaip avys pasiduoti ir rankas iškelti, net "Dunkirko" neprisimindami.

Puolimo pasiruošimas eina ir diplomatijoje. Prezidentas Roosveltas pasiuntė Sovietijos buvusį Amerikoje ambasadorių p. Davies su asmeniniu laišku Stalinui. Spėjama, kad Roosveltas nori padaryti asmeninę konferenciją su Stalinu kaip darė su Churchilliu. Amerikos vadas tiki, kad tokiais asmeniškais valstybės galvų suejimai, visi klausimai geriau išsprendžiami negu rastu.

Čia svarbus ir Čekoslovakijos prezidento Benešo atsilankymas į Washingtoną, kuris yra dabar Roosvelto svetys. Benešas tvirtai stoja už Sovietiją ir net buvo gandy apie jo sutikimą pripažinti Pabaltijį Maskvai!

Pasitaręs su Amerikos Prezidentu Benešas, sakoma vyks pas Staliną. Visų šių pasitarimų tikslas aiškus: suderinti Rusijos ir Amerikos-Anglijos politiką - taip karo, taip tikslų.

Kiekvienam lietuviui, gal būt aišku, kad čia gyvai bus paliesta jo tėvynė ir jos likimas! Jei Stalinas neatsisakys nuo "Tarybinės Lietuvos" ir nepasiduos Roosvelto įkalbinėjimams, Lietuvos laisvės klausimas - bus labai pavojingoje pusiausvyroje. Niekad nebuvo reikalo lietuviams visur energingai veikti taip, kaip dabar yra reikalas; kada pavergtos Europos viltys aukštos, kada fasistai visur kinkas drebina, kada Churchillas ir Roosveltas sprendžia: kaip ir kur duoti lemiamą kirtį.

* * *

Kanados lietuviai privalėtų pridėti savo skatiką išlaikyti Lietuvos Pasiuntinybę Londone. Londonas, kaip visi žino, yra svarbus pasaulinis politikos centras; galingos British Commonwealth of Nations Tautų Sąjungos ekonomine ir politine galva.

Lietuvos Pasiuntinys B.K. Balutis (buvęs amerikietis), visų kliūčių nežiūredamas - vykusiai gina nepriklausomos Lietuvos reikalus. Jam uoliai padeda Lietuvių Draugijų Anglijoje Federacija, kurios pirmininkas Bulaitis aną dieną, vykusiai atreme Oksfordo

profesorius Taylor tvirtinimus, būk Lietuva "legaliai" priklauso Rusijai.

Bulaičio laiškas idėtas į svarbų Manchester Guardian laikraštį.

Estai, jau seniai savo Pasiuntinybę aukomis Londone užlaiko. Tą patį pradėjo daryti ir Amerikos lietuviai. Manoma kas menuo sukelti apie \$500. Būtų gražu, jei 11,000 Kanados lietuvių, savo tautos laisvę mylinčių žmonių, - savo dalį sukeltų.

* * *

TĖVYNĖS UŽGROBIKUI

Aplinkui pačrankos, kapų gretų gretos.
Kiek akys užmatų vis apkasai platus!
Kapeliai be kryžių, tik lentos ir smilgos -
Gretoms išrikiuotą - amžių pilys ilgos.

Grobike! kam drįsti mynti žemę šventą?!
Naikinti, ropoti kaip zalingas angis!
Juk tu žmogus! žmogau, atmink amžių krantą
O jo neisvengsi, nors skrisi padangems.

Ak, palik, tą žemę - mano bočių kaulus!
Nes sujudes pilys ir sudrebinę kalnus!
Palik laukus kur tiek verkiančių berzelių,
Kur žeri plotai nekaltų žydinčių linelių.

Ne tau čia nuklotą žiedais pušynai ir šilai...
Kam gi mano tevų žemę kanuolems apšodina?!
Išeik! kurs svetimoj dirvoj kardą iškeles,
Nes mano brolių krutinej issities kersto gelės!
Tu jų nusigašai: jos juodų rožių metalais prasizios -
Ir tave į amžinus tyrus giltinių žirgais išjos.

Žinau, kad paneigsį mano tiesią lyrą,
Bet šiandien mus įseivių sirdy visi ziedai byra!
Ne tam, kad tavo žiauri žiema laisvę surakino,
Bet tam - kad išaugtų nauji ūgiai pasiryzimo.

Mes visi kaip vienas petis surakinsim.
Pries tave iseisim ir amžiais nemirsim!
Tađ iseik! kurs mus žemej kardą iškeles -
Išbildek su vejais - iš kur atsiveles.

Jūrų Sirena.

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

UŽ LIETUVĄ

Lietuva yra lietuvio lopšys ir išeivio ilgėsys. Tik tada įvertini savo šalį, kada ją palieki, arba netiketai jos netenki. Bet, ji visada tavęs laukia ir visada ji tau tarnaus, jei tik nuo jos nesisalinsi ir išlaisvinsi ją iš vergijos pantių.

Lietuva bus tokia, kokia tu ją padarysi. Ji neša vargus visų lietuvių: koki gyvenimą tu vesi - bus įrašytas jos biografijoje arba užuomārsoj.

Iki šiol, Lietuva yra verta pagyrimo: jos vadai ir gyventojai ją vedė taku teisybės ir kultūros, bet esant fiziniai maza, teko būti užgrobtai didesnės jėgos.

Kultūroje, mažesnė šalis gali duoti pavyzdžius didesnėms ir, šis faktas - per istoriją pasikartoja.

Lietuviai paeina iš garbingos šeimos protėvių, kurie per amžius gynė ir tobulino Lietuvos moralę ir materialę pažangą, saugojo savą dvasią.

Priešai vis puldinėjo pavydo ir užgrobimo motyvais, bet lietuviui esant drasiui, kantriui ir istvermingam, pernešta daug chaosų, ir vis kilta į didesnius aukštumas.

Šiandien Lietuva vėl randasi vergijoje. Ją trypia svetimi. Ji laukiasi savų, ir jos džiaugsmas ir viltis - tik savo vaikuose.

Mes išeiviai, protėvių vardu - esame skolingi Lietuvai laisvę, nes be mūsų pasiryžimo, jos nepriklausomybės atgavimas neįmanomas. Tik petis petin sustoję, prikelsime Lietuvą mūsų.

Todėl, dabar laikas jungtis, planuoti, aukotis ir aukoti, ir

Nepriklausoma Lietuva

su laiku vēl galēsime parādīt pasauliui, kad Lietuva ir jos ištikimi vaikai, yra verti buti laisvais ir savystoviais.

Lietuvis yra retas kaip ir auksas, ir todėl yra vertingas. Spėjama, kad tarpe 500 pasaulio gyventojų žmonių - randasi vienas lietuvis. Tad, jeigu jo tėvynės lopsys liks išardytas ir nepertaisytas - lietuvių likimas gali būti labai liudnas.

Ginant Lietuvą, mes patys giname save, savo interesus, savo tėvus ir gimines ir, todėl gint save yra natūralu ir garbinga.

Lietuva egzistuos ne tik per mūsų amžiaus laikotarpį, bet ji liks ir dėl mūsų vaikų, dėl naujų kartų, kurių taip pat bus pareiga ją vesti nuo ten, kur mes ją perduosim. Todėl mes turim apginti jos laisvę, nežiūrint kiek tas reikalauts darbo ar aukų.

Lietuva nenori karų. Nenori kraujo liejimo. Ji nori tik auklėti, pažengti ir pagelbėti žmogui atlikti savo žemiską uždavinį.

Per šiuos pereitus 25 metus nepriklausomybės, Lietuva padarė stebuklus progrese visokiuose kultūros darbuose. Šį darbą ji vystė vis su didesniu užsimojimu, kol brutaliska ranka jos laisvę nusmaugė ir suardė ryztingų metų progresą. Ir, nors suardė materialiską pakilimą, bet lietuvių dvasia liko uždegta didesniu pasiryžimu, kuris savo laike - vėl pasireiks!

Užsienio lietuviai, turi didžiausią galią išgelbėti Lietuvą. Lietuvos gyventojai - dabar bejėgiai... išblaskyti ir išsklaidyti. Ir vargas bus mus tautai, jei mes gyvenantieji už Atlanto ir tolimų kalnų - nesusikalbesime bendru, Lietuvos laisvinimo klausimu.

Visi žinome, kad jau tretieji metai Lietuva yra praryta dviejų siaubunų, ir tik kada sitie drakonai bus nugaleti; Lietuva prisikels.

Išlaisvinta Lietuva bus sunykus, išvargus, sergantį ir bejėgę. Mes turesime ją gydyti, atgaivinti, todėl turime ryztis pasiimti ją į savo globą, nes jei paimtų kitos valstybės nors ir didelės - ji nebus taip prižiurima, kaip ją prižiuretų jos tikri vaikai - patys lietuviai.

Perėmimo kelias yra sunkus ir atsakomingas. Bet tikras lietuvis yra visada pasiruošęs savo tėvynei kaip ir jo protevis karzygis Vytautas, Algirdas ar Kęstutis.

Tad, narsus lietuvi! Į darbą už Lietuvos laisvę, kultūrą ir demokratiską gyvenimą.

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

VINCENTAS BUDRIKAS

Aš esu USA Bonas. Aš dirbu šautuvus. Aš dirbu orlaivius. Aš statau laivus. Aš maitinu kareivius.

Aš esu USA Bonas. Aš esu laisvės investmentas.

Aš nieko neatimu iš tavęs. Aš kažko duodu tau. Aš duodu tau daugiau negu nuošimti palūky. Aš atgrazinsiu tavo mylimiausius anksčiau, jei tu pirksi manė.

Aš esu USA Bonas. Aš esu šiandien toks svarbus tau, kaip ir konstitucija, nes be tavo pinigų konstitucija liks sunaikinta išiverzusių priešų.

Pirk mane. Pirk mane daugelį kartų!

Aš esu akumuliuotas laisvės 154 metų nuošimtis. Aš esu tavo brangus ir amžinas laisvės dokumentas - amerikono laisvės paliudymas.

Pirk mane!

* * *

Rusija giriasi, kad kino žvaigždžių, kompozitorių, aktorių, dramaturgų ar poetų neimanti į kariuomenę. Ji įrodinėja, kad svarbu "palaikyti savo kultūrą". Tikra priežastis: jos "artistai" visai ne artistai. Jie išakingai liepiami gaminti "soviety dramaskomedijas", "soviety muziką", "soviety krutamuosius paveikslus", "soviety skulptūrą" ir tt. Jos vadinamasis kulturingas gyvenimas yra jos pasaulinės propagandos dalis komunizmui. Jos "kulturinga"

veikla yra raudona. Jos vadinamieji "artistai" yra visi armijoje. Jie klusniai klauso Markso, Lenino ir Stalino įsakymų - arba.

* * *

Japonija. Pacifiko situacija. Ką nors reikia ūmai daryti, kad pažadinti amerikonus iš japonų pergalės pavojaus.

Hitleris, nors dar gali vaikščioti virve, jau gerokai iškaušęs. Anglija, Rusija ir Francūzija apsidirbs su juo. Bet, kai Kinija beveik parpuolusi ant kelių, mes likom vienu vieni Pacifike, ir susitinkam su neįsėmiamu resorsu milžinų - milžinu, kurs savo pirmomis klastybėmis užgrobe daugelį salų, milžinų, kurs turi 200,000,000 vergų klausyti jo įsakymo.

Ir šie vergai ne antagonistiški Japonijai. Europoj, Norvegijoj, Graikijoje, Belgijoje, Holandijoje, Lenkijoje ir Pabaltijo valstybese pavergtieji, galima pasitikėti, sabotazuos vokiečius. Bet ne Japonijos milijonai vergų. Jie visi yra orientiečiai. Jų instinktas yra aziatų, ne vakarų žmonių. Jie nesukils prieš Japoniją; ir jie, kaip žmonės, nesabotazuos jos valdžią. Ir ar tu zinai, kad visų hawajiečių apie 40 nuos. yra japonai - 27 nuos. aktualiai gimę Japonijoje?

* ** *

Japonija kasdien tvirtėja. Tai ne iliūzija. Visi Rytų korespondentai tuo vienbalsiai sutinka.

Rusija yra Japonijos sėbrė. Chuchill truputį atšalo nuo mūsų Pacifiko karo - nes, natūraliai, Anglina yra jo artimiausias susirūpinimas. Kinija beveik visiškai priklauso nuo mus. nes Astuntoji komunistinė armija yra pasiruošusi šokti ant jos kupros.

Taigi, mes stovim vienu vieni. Mes dar neįjėgiam išguiti japonus iš Attu ir Kiska salų, tik tūkstantis mylių nuo Alaskos sauszemio.

Atbuskit, amerikoniai! Atbusk Kongrese! Atbusk, p. Prezidente!

Gen. MacArthur pilnai nubudęs. Jis laukia mūsų pagalbos. Bet kodėl mes nesiunčiam jam didesnės pagalbos?

Ar mes laukiame, kad japonai bombarduotų Los Angeles ir San Francisco ir užgrobtų Australiją? Ar mes laukiame, kad gen. MacArthur liktų Tojo beleisvis? Ar mes norim desimts metų kariauti su Japonija?

Arba mes norim atbusti ir pažiūrėti į baisų faktą - kada Japonija užkariaus Alaską ir Pacifiko pakraščius?

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

Sulig mano stebėjimų, visos tarptautinės konferencijos yra tuščias sapnas. Ir aš sitaip manau apie būsimąją konferenciją, kuri įvyks Hat Springs, va., kad išdiskusuoti pokarines maisto problemas. Jei šis karas dar tęsis penkis ar desimts metų (kas nepatikėtina), kas žino ar beliks kiek maisto? Tikrai, jo neužteks pakankamai visiems.

Maisto konferencija, kaip ir visos konferencijos, yra laiko eikvojimas, kurs turėtų būti suvartotas Hitlerio, Mussolini'o ir Tojo sutriuskinimui. Mes turejom net per daug visokių konferencijų: nusiginklavimo, taikos fakto, darbo ir ekonomijos tarptautinių konferencijų. Visos liko be pasekmių. Jos buvo vien smilavimas, pateisinimas dėl smalsumo, viens kito pasimatymo, golfavimo ir isprakaitavimo gimnazistų, kurie stengias rasyti straipsnius apie neįkandamus dalykus, ir pagaliau sekamos ilgomis, barzdoto mis rezoliucijomis, kurios nedaugiau tereiskia po jų pasirašiusiems, negu Hitlerio žodis. Atsikratykim "tarptautinės konferencijos" kvaksejimo ir imkimes tikro darbo - karo.

* * *

Popiežius Pius XII, kurio dvasinė viešpatystė atsiskyrė nuo politinių ir materialinių interesų susiremimo su kariaujančiomis tautomis, bet kurio šventą funkcija liko glaudžiai afektuojama ir slegiama visų žmonių kančiomis, įsakė, kad ypatingos maldos dėl taikos atgrazinimo būtų kalbamos visų katalikų tikybos krikščionių istisą gegužės mėnesį.

Šios maldos bus kalbamos į Palaimintą Mergele Švenčiausią Mariją, kuri ypač rūpinasi tais, kurie kenčia sielvartą ir vargą ir nesa sunkų nerimties ir nevilties jungą.

Marija, Motina mūsų Viešpaties, kurs pats yra TAIKOS KARALAITIS, bus maldaujama kad užtartų nukankintą žmoniją ir prašytų savo dieviško Sunaus, kad nugiedrintų kariaujančių protus ir syrdis ir vestų juos krikščionių broliškumo keliu.

Popiežius teisingai įvertina neaiškų visų civilizuotų žmonių norą, ar jie būtų jo bažnyčios komunikantai, arba protestonų mokslo sekejai.

Jis žino, kaip ir mes visi žinome, kad už disharmoningų kariavimo sauksmų, anapus idejų konflikto ir rungtynių dėl materialio pelno, žmones šiandie eina abejodami ryjancios bedugnes kran tu.

Karas, vietoj išspręsti piktybes ir nelaimę, kas liečia mus visus, prietelį ir priešą, veda mus arčiau maro, bado ir chaoso.

Ir Pius XII žino, kad nei pergalė nei defytas nėra paškutinis išsprendimas. Kad žmonių ateitis priklauso nuo tobulo žmogaus dyšios reformacijos... nuo žmogiškų pastangų reorientavimosi link kurybinės taikos, pagrįstos teisingumu ir laisve.

Tad, mirtingojo palikuonies elementai, kuriuose civilizuotas pasaulis efektingai žudosi, yra valios ir dvasios elementai, tik netikėtai imtynės tarp ginkluotųjų jėgų.

Gegužės mėnuo yra patogus laikas šiam ypatingam maldingam atsisaukimui į mūsų liūdėsio ir sielgrauzos Mergelę MARIJĄ.

Tai atgimimo, pasižadėjimo ir vilties sezonas.

Maldos bus kalbamos tiesiog į amžiną motinystės Simbolį, gyvenimo Globeją ir Maitintoją.

Tegul kiekvienas krikščionis, savo paties būdu, sulig savo paties ritualu ir sekdamas savo paties įsitikinimą, prisideda savo maldomis prie šių Popiežiaus nurodytų maldų.

Tegul siekimo vieningumas gyvena mūsų širdyse! Pasitikėkime dievišku vadovavimu ir patarimu, kad šis gražus mūsų pasaulis dar kartą taps saugi teisiųjų ir laisvųjų gyvenimo bukle.

* * *

Mes per šimtmečius barstėm tokius tobulumus "motinai", jog kai kurią dieną galėjom tikėtis susilaukti reakcijos. Neperseniai kai kurie rasytojai drįso pareikšti heretinę nuomonę, kad motina turi savo paklaidų, kad motina ne visa meilė; tikrai, kad motina ne visuomet mūsų "geriausias prietelis", kaip kad sentimentales norėtų mus įtikinti.

D-ro Karlo Menninger'o, garsaus psichiatro, "Love against Hate", imasi vaikų kovos prieš motinų įtaką.

"Kūdikystė", jis sako, "yra laikas vaikams būti blogais ir tėvams (ir mokytojams) būti gerais vietoj vice versa".

Didis prasikaltimas prieš vaikus yra frustracija, tas amžinai vystas "ne" ir šimtai išmirkštų draudimų. Vaikai, sako dr. Menninger, dažnai būna savo motinų "agresijų" aukos. Resultatas: drausme, kuri veisia baimę ir kartumą. Kada vaikas auga - jie baudžia ir pliekia; kada jis užauga - akis atsimerkia ir tėvai nustemba pamatę savo pačių kūno vaiką ar mergaitę, kurio jie tikrai nepažįsta. Jis lieka lyg svetimas jų namuose.

Šioj knygoj yra daugybė ir kitų gerų, sveikų ir drąsių da-

Montreal, gegužės mėn., 1943.

lykų. Aš rekomenduoju ją ypač tėvams pasiskaityti.

* * *

Mūsų kareiviai, jūreiviai ir marinai negali gyventi vien skardinės maistu. Jiems taipgi reikia ir protinio peno. Skaitymas sulauko jų protus nuo rupescio ir nušiminimo. Knyga yra geriausias žmogaus isradimas. Ji gelbsti ištrukti iš didžiausios nelaimės. Taigi, aukokite visas perskaitytas knygas savo lokaliui 1943 m. Victory Book Campaign Committee, kuri vadovauja prezidentas Rooseveltas. American Library Assn, American Red Cross ir USO. Visi knygynai yra šio kilnaus darbo centrai. Jie priima ir padeda suskirstyti knygas. Yra visokių rusių vyrų su mažesnio ar didesnio protinio išsilavinimo laipsniais armijoje, laivyne ir marininkystėje. Todėl aukokite visokių rusių knygas.

Knyga yra protas rašale. Knygos sudarė istoriją ir perkeitė milijonų žmonių gyvenimą. Biblija įtakavo daugiau žmonių per 2000 metų, negu visi diplomatai ir militariski vadai.

* * *

Kolumnistas sako, kad galimas daiktas, jog Mussolini liks įrašytas istorijoje kaip visų laikų "didis komikas-valdovas" - tikrai, vienintelis diktatoriūs-klaunās.

Kai kada truputį pasijuokti iš Mussolini'o nedaro žalos; bet aš nemanau, kad istorikai padarys komiką iš to vyro, kurs kankino ir išžudė tūkstančius savo šalies tautiečių - lygiai žydus ir pagonis - tik dėl to, kad jie nežiūrėjo jo akimis; to vyro, kurs pardavė savo žmones skerdikui Hitleriui; to vyro, kurs iš oro metė bombas ir išskerdė tūkstančius neapsaugotų ir beginklių ethiopų - vyrų, moterų ir vaikų. Tame nieko nesimato "komisko".

* * *

Atrodo kad moteris, kuri yra žavingai graži, turtinga, iškalbi ir azijietė gali bet ką pasakoti - kad ir kvailiausius dalykus. Šita puiki žodžių maišytoja yra madame Chiang kai-shek, kuri neperseniai pasake saldžiausiu tonu:

- Mūsų bendro kariavimo tikslas šio karo pabaigoj privalėtų sukūrti tokią ateitį, kad šis pasaulis galėtų vadintis viena didele valstybe, - bendra dievams ir žmonems.

Argi gražioji Lady nežinotų, kad tas yra komufašizmas? Argi ji nezino, kad to tikrai siekia Vokietija, Japonija - pasaulio kaip "vienos didelės valstybės"?

Ir ką madam nori pasakyti šiais žodžiais - "bendrą dievams

Nepriklausoma Lietuva

Ir ką madam nori pasakyti šiais žodžiais - "bendrą dievams ir žmonėms"? Kokiems dievams - Japonijos ir Thor saulės dievei? Tai mistinis nonsensas, mano geroji madam Chiang Kai-shek.

Susiprask! Tu neišmokai šių dalykų mūsų palaimos šaly.

* * *

Aš dar kartą peržiūrėjau Churchill-Roosevelto "Atlanto Čarterį". Jis "garantuoja" beveik viską, tačiau nepasako kaip mes galėtum įvykdyti šiuos "palaiminimus". Toj garantijoje taipgi matosi kroniometrija, pavyzdžiui, pristatymas reikalingos žalios medžiagos visoms valstybėms, didelėms ar mažoms, pergalejusims ar nugalėtoms. Kas reiškia, kad kai Vokietija ir Japonija liks sutriuškintos, mes atlyginsim jas už mūsų nepavergimą ir leisim joms išvežti iš šios šalies visą žaliąją medžiagą, kokią tik jos norėtų vartoti gaminiui daugiau Hitlerių ir Tojų. Tai būtų neprotinga. Ir siame dokumente stinga vieno be galo svarbaus punkto: visų šalių piliečių lygių civilių teisių garantijos, pavyzdžiui, jei rusai norėtų skelbti revoliuciją čia, amerikoniai galėtų skelbti revoliuciją Rusijoje.

* * *

Amerika šaukia - šaukia išradėjų. Išradėjų gaminti gumą iš kažko, aliejų iš kažko, cukrų iš kažko - ir tt. Mes esam didžiausi išradėjai pasauly. Dabar yra svarbiausias laikas mūsų istorijoje išnaujo pažadinti išradėjų dvasią, kuri, sakoma, yra būtines motina.

* * *

Žodis "komunizmas" virto nepadorus (dabar kai kuriuose teismuose vadinti žmogų komunistu, jei jis nera komunistų partijos narys, yra aktualus įžeidimas).

* * *

Yra trys didi amerikoniai, i kuriuos mūsų krakmolytais marškiniais "aristokratija" visuomet žiūri snairomis. Jie yra: Franklin, Paine ir Whitman. Jie buvo neturtėliai ir negyveno tokį gyvenimą, kaip gyveno jų laiku Emily Posts. Taip... mes turim dar toli toli eiti... kol galėsim vitalizuoti žodį demokratybe.

* * *

I darbą, kas gali!
I darbą visi... -
Užtekes pasaulį
Saulute sviesi.

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

PRISIKĖLIMAS

J. Aistis

Prisikelsi, tėvyne, eisi pasiryžus
Per rusincius degesius, kraujo klanus...
Iš nelaisvės į laisvę kai būsi sugrįžus,
Džiaugsiesi ir lauksi dalingų dienų.

Tau beraudant vergijoje ir balsas užkimo,
Apkarto širdis sielvartaujan viėnai...
Nepalauže tatai tau galingo troškimo
Gyventi laisvai ir nemirt amžinai.

Mes žinojom, tėvyne, kad netekusi žado
Krutinėj ryztingąjį kerstą kaupei.
Tu senovės garbės ir kelių nepraradus,
Ejai taip keliais eršketingais, raupiais...

Tolumon, ateitin tie keliai nusidriekę,
Kur zovada nešasi vytyg baltį...
Ateities nepastos, neužgins josios niekas -
Jos vartai, antai, iki gal atkelti.

Kiek tu prakaito, ašarų, kraujo prilaistei,
Bet niekad tikejimo nepraradai -
Tai matau, lyg regejime, einanti aistį,
O tvirtu, o dideliu žingsniu - žiedais...

Šviesiaplauki brolau, tavo žingsnius žegnoju,
Tu eik - niekas jų tau pastot nevalios....
Ne regejimas, miela - tavo sviesus rytojus,
Tad, Lietuva, mano tėvyne, valio.

* * *

Pasiryžę mirtį, tavo sargyboj liekam
Ir išvesti iš pavojų zengiamo pirmyn.
Mes neleisime, brangi tėvyne, niekam
Tavo žemės, tavo laisvės po kojų pamynt...

* * *

Nepriklausoma Lietuva

IN MEMORIAM

Kovo 19 d. 1943 m. Roslyn, N.Y., mirė a.a. Kun. Antanas Milukas, išgyvenęs 71 metus. Velionis iskilmingai palaidotas iš Maspetho lietuvių bažnyčios puikiose Šv. Jono kapinėse. Laidotuvsė dalyvavo daugis eminencijų ir dignitarų: kardinolų, vyskupų, pralotų ir apie simtas kunigų, ir milžiniška minia žmonių – prietelių ir pažįstamų.

Kapinėse susirinko didelė bekepurinė minia prie naujai iškastoto kapo. Kai karstas gulėjo ant neštuvų, viespatavo skaudi pauza, sudrumsta tik velionies sesutės aimana. Paskui vietinis klebonas kun. Balkūnas pakvietė kun. Karalių pasakyti paskutinį atsisveikinimo pamokslą. Kun. Karalius pažengė prie kapo ir palinko ant velionies karsto. Jis buvo be galo susijaudinęs ir neįstengė paslėpti sirdgėlos ašarų. Tylėjo. Pagaliau kiek susivaldęs, paprasė tylas ir, puikios kadencijos balsu, ėmėsi charakteringai eulogizuoti velionį. Jis baigė savo puikų pamokslą spausdamas ašaras iš kiekvieno akių.

Scena buvo jaudinanti ir intensyviai dramatinė. Skaistūs saulės spinduliai paskutinį kartą bučiavo velionies karstą, ir visos galvos palinko ant jo, ir visų ausys klausėsi paskutinių jaudinančių iškaltumo ir vilties žodžių, kurie biro iš garsaus pamokslininko lūpų.

Paskum konsulas Budrys ir kun. Balkūnas pasakė tinkamas kalbas ir visi sugiedojo Sveika Marija.

* * *

Kada kilniadvasio balsas nutilsta, pasaulis kenčia sunkią kančią. Yra daugis aidų ir tik keletas balsų tarp žmonių vaikų. Visuo-

Montreal, gegužės.mėn., 1943.

met taip buvo ir visuomet taip bus. Seni žydų pranašai buvo savo laikų balsai - kai kada saukia dykumoje. Tačiau tik keletas balsų tebuvo. Pranasavimo dovana yra gražiausias palaiminimas žmogui. Pranasingam skelbimui reikia percepcijos, originalumo ir tos kilnios drąsos, kuri nebailiai pasitinka kriticizmą, nesusipratimą ir burnojimą... ir pastoviai ir tikrai seka tą spindulį, kurs vedą į sviesybę.

Mielas prieteliau! Ašaros trykšta iš akių, kada aš atsimenu tavo šypsantį veidą, kai spaudžiau tavo meilį ranką ir skaičiau tavo draugiskus laiškus paskutinį kartą. Dabar - tu gyveni amžinybeje!

Likimas netikusiai pasielgė su tavim. Tačiau - galiu matyti kaip šaltai, ramiai ir pilnai pasirušęs tu žengei į amžinastį... kada vikrus Charonas alsavo mirties žvilgsny.

Tavo tikėjimas buvo auksinė išmintis... užgrūdintas malonybe ir meile.

Saldi tavo geradarybės, meilės ir naudingumo tikėjimo atmintis niekad nenudils nuo vidujinių mūsų širdžių sienų.

Aš ne tik skaičiau tavi išmintingus raštus ir naudojaus tavo dievišku mokslu, bet ir pažinau tave intymiai, ir galiu drąsiai vadinti tave didvyriu, kurs mylėjo visus žmones.

Kun. Antanas Milukas daug jėgos, drąsos ir ikvėpimo iliejo į savo tautos jaunimą. Lietūva ir ypac Amerikos lietuviai, prarado karzygišką kunigą ir gabų rasytoją.

Laikas atsiēmė tą, kurį mes mylėjome. Bet jo gražus ir garbus vardas liko su mumis ir gyvens mūsų širdyse, kol platus saldus mirties prieglobstis apglebs mus ir mes užmigsime tyliu, ilgu miegu.

Jis paliko mums savo sielos gėles, kuriomis mes galim grožėtis. Jos paskutinio atodusio giesmės skambės mūsų ausyse. Jo dvasios muzika linksmins mūsų liustancias širdis; jo nevystancios gėlės kvėpins mūsų atminties kambarius. Todėl mes nesakome sudie, bet sveikas!

Kun. Antanui Milukui mirus, lietuvių tauta prarado geriausį prietelį. Jo puiki drąsa ir optimizmas, kuo jis gyveno; jo pasišventimas tiems dalykams, kurie turi tikros ir amžinos vertybes; jo užuojauta ir supratimas, jo įvertinimas ir jautrumas, daug ko mus pamoke. Mes ilgai, ilgai neužmirsime jo! Asmeniškai, jis man buvo be galo brangus. Aš jį mylėjau. Aš labai pasigendu jo.

Aš pažinau Kun. Antaną M. Miluką daugeli metų, ir didžiai gerbiau jo visoplatumą ir gabumą kaip skoningo rašytojo.

Nors ne visuomet sutikdavau su juo, tačiau radau daug ko gerbtino jo raštuose. Aš tikiu, kad laikas duos jam aukštesnę vietą literaturoj kaip kunigo-rašytojo, negu jis iki šiol turėjo.

Jis buvo tobulas mūsų senų užrašų posakio pavyzdys: "Minties sukilimas yra išminties pradžia".

Jo mirtis apgailėstaujama kaip nelemtas likimas ir didelė žala lietuvių visuomenei.

* * *

Aš norėčiau pasakyti tai, ką velionis dažnai žadėdavo pasakymam. Kun. Antanas M. Milukas, mylimas ir meilus brolis ir prietelis pranyko iš gyvųjų tarpo pribrendusio amžiaus rytmetį, kur po piečio šešėliai ilgėja į vakarus. Jis paliko gyvenimo vieškely akmens paminklą, kurs žymi aukščiausią punktą... ir pavargęs atsigulė salikeleėj ant vargų pagalvės... ir užmigo ramiu amžinu miegu, kurs tebebučiuoja jo antakius.

Šis drąsus ir meilus vyras, velionis kunigas-rašytojas Antanas Milukas, kiekvienoje audroje buvo ažuolas ir uola; bet saulės šviesybėj, jis buvo meilė ir gele. Jis buvo prietelis visų karžygiškų sielų, kurios kopia į aukstybes ir palieka visus priėtarus zemejė.

Jo kaktoje visuomet spindėjo auksinė škaistesnės dienos aušra. Jis mylėjo tai, kas gražu. Muzika tvindė ašaromis jo akis. Jis užtara silpnuosius, ir meilia ranka dalijo ismaldas; istikima sirdimi ir tyriausiu protu, jis teisingai tarnavo bažnyčiai ir nenuoalsiai dirbo visuomeninį darbą: raše ir redagavo ir pamokslininkavo. Jis buvo laisves garbintojas ir prislegtujų prietelis. Jis dažnai kartodavo šį posakį: "Teisingumui visos vietos yra šventovė ir visi sezonai vasara".

Jis tikėjo, kad palaima, yra vienintelis gėris, protas vienintelis žibintas, teisingumas vienintelis garbintojas, žmonija vienintele religija ir meile kunigas. Jis didino žmogaus džiaugsmą ir visiems mielai tarnavo. Tegul mūsų atminties geles amžinai zydi ant jo kapo, kur jis dabar ramiai miega.

Gyvenimas yra siauras slėnis tarp siaurų ir nuogų dviejų amžinybių virsunių. Mes veltui stengiamės imatyti už šių aukstybių. Mes saukiame garsiai, ir išgirstam tik aimanų aidą. Iš tylių numirelių lupų neateina žodžių. Bet mirties naktį viltis mato zvaigždę ir klausanti meile gali išgirsti sparnų slamesį. Tas, kurs čia miega, mirdamas ir manydamas, kad vietoj mirties sveikata sugrįžo, snibzdejo paskutiniu atodūsiu: "Man dabar geriau". Taigi

Montreal, gegužės mėn., 1943.

pasitikėkim, nežiūrint abejojimų ir dogmų ir ašarų ir baimės, kad sie brangūs žodžiai yra tikri visų nesuskaitomų numirėlių žodžiai.

Mirtis išplėšė iš mūsų tarpo tavo kilnią sielą, kuri dirbo ir mylėjo iki paskutinės liūdnos valandos. Mes gyvensime tavo šventu tikejimu. Kalba negali išreikšti mūsų meilės. Tu buvai ir pradingai, - mes nerasim kilnesnės, stipresnės, meilesnės sielos.

Aš žinau, kad veltui yra auksuoti širdgėla žodžiais; tačiau norėčiau išvyti baime iš kiekvieno kapo. Šiame pasauly, kur gyvenimas ir mirtis yra lygūs valdovai, visi privalo būti drąsus pasitikti tai, ką visi pasitinka.

Ateitis yra pripilta baime... sudėmiota ir supurvinta bailios praeities. Nuo stebuklingojo gyvybės medžių pumpurai ir žiedai krinta su nunokusiais vaisiais; ir prastoj žemės loveleje patriarchai ir prasciokai ir kūdikiai miega gretimais.

Kam mes turėtum bijoti to, kas ateina visiems, ir kas tik gyvena žemeje? Mes negalim atsakyti. Mes nežinome, katras didžiausias palaiminimas: gyvenimas ar mirtis. Mes negalim sakyti, kad mirtis negera. Mes nežinom ar kapas yra šio gyvenimo galas ar kito durys, arba naktis čia yra kur nors kitur ausra. Mes taipgi negalim pasakyti, katras laimingesnis: kūdikį mirštą motinos glėby pirm negu jo lūpelės išmoksta siliabuoti žodį, arba kurs perkeliavęs gyvenimo vingiuoto kelio ilgį, skaudžiai zengia paskutinį lėtą žingsnį pasiremdamas lazda.

Kiekvienas lopšys klausia mus: iš kur? ir kiekvienas kars-tas - kur? Vargšas barbaras, liejās asaras savo mirusiam, gali atsakyti klausimą taip protingai ir patenkintai, kaip ir autentiškiausio kredo kunigas puikiais rūbais apsitaisęs. Asaringas vieno nežinojimas yra toks raminas ir paguodžias, kaip ir kito mokyti ir bereiksmiai žodžiai.

Joks žmogus stovis ten, kur gyvenimo horizontas palietė ką-pą, neturi teisės pranasauti apie ateitį pripiltą skausmų ir asaromis. Galbut, mirtis duoda vertybės gyvenimui. Jei tie, kurie glaudžias ir spaudžias prie mūsų širdžių, niekad nemirtų, gal būt meilė suvystų žemeje. Bendras tikejimas eina mūsų širdžių takais ir ravi savimybės piktžoles; ir aš mieliau gyvenčiau ir mylėčiau ten, kur mirtis valdove.

Mirusieji nekenčia. Jei dar kartą gyvens, jų gyvenimas bus toks geras, kaip ir mūsų gyvenimas. Mes nebijome. Mes visi esame tos pačios motinos vaikai ir tas pats likimas laukia mus.

Mūsų religija: pagalba gyviesiems, viltis mirusiems.

VJB.

* * * Nepriklausoma Lietuva

Š KAMPOS RAIDOVU
 KRYZIAUS VAJUS TORONTE

M. F. Jokūbyniene

Kaip visiems jau žinoma, šių metų kovo mėnėsis, buvo skirtas K.R. Kryžiaus vajui - rinkliavai.

Tame darbe, dalyvavo ir kelios lietuvaitės. Ne visu, tame darbe dalyvavusių, vardus man teko sužinoti, bet čia noriu prisiminti apie "Dainos" ratelio nares, kurios noriai ir pasekmingai joms skirtą pareigą atliko.

Taigi, šios lietuvaitės rinko ir kiek surinko:

Stasė Batkienė su Verute Samulevičiene	\$148.25
Gailutė Frenzelytė	123.70
Maria F. Jokūbyniene	<u>103.40</u>

Viso surinkta \$375.35

Tai yra graži suma pinigų ir reikia abejoti, ar kas nors kitas, šių lietuvaicių vietoje, būtų tiek surinkęs! Ir štai kodėl:-

Daugumą vietinių gyventojų, prisilaikė tam tikro mandagumo. Jeigu jiems žmogus pasako kad ne, tai jie padėkoja ir eina sau.

Bet, visai kitaip su lietuvaitėm. Jos dalinai daugiau patyrę vargo ir todėl žino ir atjaucia, ką reiškia suteikimas pagalbos tam kas jos labai reikalingas. Be to, jos yra drąsios.

Paimkim štai kad ir St. Batkienę. Joms dviems su Samulevičiene, teko gauti paskyrimas, prekybos daly ir tokios vietos, paprastai neaukoja centais, duoda daugiau ir todėl jos būna užre-

Montreal, gegužės mėn., 1943.

korduotos, kiek būtent, pernai jos aukavo.

Įėjusi Staselė į sankrovą ar į kitą kokią įstaigą, nusisypso kaip tik maloniausia ji gali. Suradusi praeitų metų rekordą, ji svelniai prabyla: "Pernai jus aukojote tiek; siais metais, jūs zinote, kad reikalavimas daug didesnis, bet... ir isgales taipgi didesnes. Ar tureciau pazymeti dvigubai?" - ir savo didelēm melynom akim mirkt, mirkt, mirkt. Žmogus nusisypso ir sako: "gerai, dvigubai". Ne visus zinoma vienodai uzimponuoti galima. Bet, kaip lietuvijų patarlė sako: "Sulig Jurgio ir kepure." - taip ir siame reikale, prisieina nužiūreti žmogaus padetį, jo būdą ir kitą, gal labai rimtas atjautimas, greičiausia paskatins paaukoti daugiau.

Paimkim Frenzelių Gailutę. Ji jaunutė, vos 17 metų sulaukusi, bet ji turejo pakankamai pasiryžimo apsiimt tokią svarbią pareigą. Gailute neatrodo nei didelė drąsuolė, nei akiplesa, kuri be jokių abejonių, gruntuosi iš namo į namą.

Ne. Ji daugiau svelnios ir tylios išvaizdos mergaitė. Ir jai aukas rinkti sekasi; tą pastebėjus jos distrikto kapitone, panau-dojo ją net pagelbiniam reikalui. Viena didelė imone, atsisake duoti auką kitai rinkėjai, tuomet kapitone kreipesi prie Gailutes, kad ji pamėgintų nueit. Ir ką jūs manot? Nagi, Gailute nuejo ir gavo 50 dol. ceki!

U Ž T I K T O S I D O M Y B Ė S.

Taip bevaikščiojant nuo namo į namą prisieina susitikt su ivairiais žmonemis. Skirtingais jų uzsiėmimais, papročiais ir pasaukimais.

Taip vieną dieną man "bekalėdojant", artinuosi prie 1179 Ossington Ave. Duris atidare senyva moteris. Galima buvo jai duoti 65 metus lengvai. Prasė į vidų ir maloniai pasodina salionelyje. Atsipraso, kad negali daugiau duoti kaip 75 cent., bet ji mananti kad darbu kitą dalį aukos atliksianti, nes prie jų baznycios, yra darbo kambarys, kur ji dažnai vakarais eina siuti ar megzti.

Padėkojus jai už auką labai gražiai, buvau beišėinanti kaip tarpdury, pamaciau kitą senutę. - Tai mano motina. - perstate pirmoji, o antroji senutė, maloniai nusisypsojė ir pradėjo teirautis kaip man sekasi. Iš mūsų pasikalbėjimo, paaiskejo, kad senutė 85 metų amziaus. Mato tik viena akim, bet akinių nenesioja ir kad nuo pradžios šio karo, ji numezgė 250 kojinių ir daug kitokių mezgi-nių, k.t. vaikams kostiumelių, sveterių ir kepurėlių. Bet tų skai-ciaus ji nezino. Tie visi mezginiai, buvo issiuntinėti, kariam,

jūrininkams ir karo nukentėjusiems Anglijoje. Išklausiusi senutės, nežinojau koki žodi tarti, kad labiau išreiškus mano pagarbą jai. Tuo momentu, aš jaučiausi taip maža ir mano zodziai atrode bereikšmiai, palyginus su tos senutės gera sirdim ir jos didziais darbais. Senutės pavarde, Mrs. Davidson.

Buvau nuėjusi jau apie pusę bloko, kada išgirdau šaukiant:

- Lady, lady!

Atsigrižau. Nagi senutės duktė atsiveja mane ir sako: "Mano motina nesijaute gerai, kad jums nieko nedave, todėl ji prase kad as iteikciau jums nors siuos 25 centus.

K I T A S A T S I T I K I M A S

Prie vieno namo, buvau priėjusi kelis kart, bet nieks į mano beldimą neatsake. Tuomet as užrasiau cekio antroje puseje, kad atsilankysiu rytoj vakarą ir įkišau į duris.

Kai sekanti vakarą nuvykau, tai duris atidare, aukštas, išmintingos ir malonios išvaizdos zmogus, kviesdamas mane į vidų.

Įėjusi pastebėjau, kad visos sienos, koridoriuje ir kambariuose, nukabinetos neapsakomai grazaus darbo, tapytais paveikslais ir vaizdais. Net pasieniais ant grindų, stovejo portretai ir paties tapytojo, vaizduotės paveikslai.

Nespėjau susivokti, kas čia per galerija, kaip senukas (jis galėjo būti apie 65 metų) atejo iš kito kambario, nesinąs tą patį cekį kurį aš vakar duryse palikau.

- Čia nors menka auka R. Kryžiui. Gailiuosi, kad negaliu duoti daugiau. - pareiškė jis maloniai. Paemusi cekį, pastebėjau, kad ispildytas ant 5 dol.

- Tai labai graži auka, ponas Curverwell. Labai jums ačiu. - tariau, ir pradėjau pildyti kvitą. Jam belydint mane prie durų, neiskenciau neuzklaususi: kas yra tapytojas šiame name?

- Tai aš pats. - atsakė jis. Aš sustojau, pažvelgiau į jo kiek nušivylimu paliestą veidą ir vėl pašijutau stovinti prieš didelį zmogų. Prieš zmogų, kurio genialiskumas turėtų būti zinomas visame pasauly. Kurio neįkainuojamas turtas, idetas į audeklą, turėtų sotinti alkanas akis galerijose, kur sienos dažnai buna perpildytos moderniška fantazija ir mylis naturalumą ir dailę realistas, neranda ten savo akims, nei sirdziai pasigerejimo.

Montreal, gegužės mėn., 1943.

- Jūsų tapyba yra stebėtinai natūrali ir gražiausia kokią aš savo gyvenime esu mačius. - tariau jam. O jis nežymiai šyptelėjęs pareisė:

- Gal norėtum pamatyti mano plastišką darbą? - ir gestu pakvietė mane į jo darbo kambarį, kurio sienos irgi buvo padengtos gamtos vaizdais ir portretais. - Šis portretas nėra tapytas, jis yra surinktas iš rupių skeveldrėlių, kurios yra prilipintos... - aiškino jis. - Tai yra amžinai nesikeičiąs elementas. Nebijęs nei saulės, nei dulkių, nei drėgmės. - aiškino dailininkas.

Negalėčiau pasakyti iš ko tos skeveldrukės pagamintos, bet kad jų spalvos surinktos ir sutaikintos nepaprastai gražiai, tai yra faktas.

- Ar nedarote parodų iš jūsų tapybos?

- Turėjau, kai buvau jaunas. Dabar, daugiausia bažnytinius paveikslus tapau.

- Norėčiau sulaukti momento, kada turėsiu pakankamai pinigų, kad galėčiau išigyti jūsų kurinių. - tariau, ir dar kartą padėkojusi už auką ir suteiktą man malonumą, atsisveikinau su ponu Curverwell.

Kitą rytmetį aplankiau kareivio žmoną, kurios vyras užjūry. Ji atrodė susirūpinusi, bet su manim elgėsi mandagiai ir kiek galėdama maloniai. Palyginus jos gyvenimo apystovas su turtingesniais, ji ir auką suteikė nemažą.

Man bepildant kvitą, ji užklausė, ar aš eidama nepastebėjau laiškanėsio kur nors aplink. Supratau, kad lūkėsysis laiško nuo jos vyro, joje nesuvaldomas ir galbūt tai buvo svarbiausia priežastis, tų rūpesčių jos veide.

Aplink šokinėjo trijų metų mergaitė, graži kaip lėlytė. Motina apvilko ją apsiausteliu, uždejo kepuraitę ir tarė: "Eik, mano brangiausia, ant verandos ir lauk, kol laiškanėsysis atnes laišką nuo tetės.

- Ar dažnai gaunate laiškus nuo vyro?

- Ne dabar.... - liūdnai atsakė ji, o man pasidarė jos taip gaila... Nenumatydama būdo jos paguodai, aš tik palinkėjau, kad kuogreičiausia laiško sulauktų; ir padėkojusi už jos atjautimą kitų, su jos auka išėjau.

Eidama galvojau: "Kiek šiandien pasaulio tokių ilgėsio šydu apgaubtų žmonių ir vaikelių yra. O kiek tokių, kuriems ilgėsi ge-

dulas pakeitė į liūdną atmintį...

P A P I L D Y M A S

Ši aprašymą baigiant, teko sužinoti, kad L.L.A. 236 kuopos narės: Ona Indreliene ir Zosė Užemeckiene, buvo paemusios R.Kryžiaus lakstus, kad parinkus aukų tarp S.L.A. narių ir kitų Toronto lietuvių. Jos tą darbą užbaigė, surinkdamos 14 dolerių.

Nors visi jau buvo aukavę kitiems rinkėjams, kurie ėjo per namus, bet jie neatsakė paaukoti ir per lietuvaites.

* * *

DRAUGO MIRTIS LIGONINĖJE

Arėjas Vitkauskas

Kas ardo tą šventąją tylą nakties?
Kas balsiai taip skaudžiai dejuoja?
Kad balsas tas gula sunkiai ant sirdies
Ir plėšo ją, skausmu kamuoja.

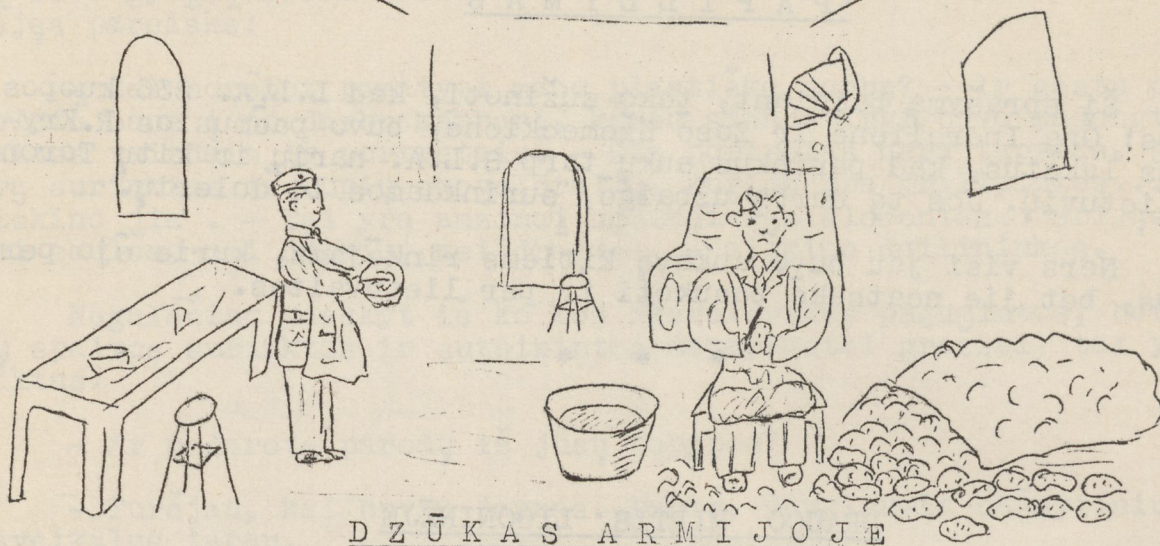
Tai draugas dejuoja ant lovos kietos, -
Jį atnešė vakar vos gyva, -
Nors dėjo vandens prie karštos jo galvos,
Jis nyko, kaip žibant alyva...

Žibėjo lemputė ant stalo tamsiai
Ir zaide jo veide šešeliai,
O veidas jo buvo geltonas baisiai -
Baisioji audra jame keles...

Ir taip jis dejavo lig ryto aušros, -
Prieš rytą vaitojęs nutilo...
Jį prirengė gulti ant karsto lentos -
Kuomet sanitarai sukilo.

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

D Z Ū K A S A R M I J O J E

J. Uždavinys.

- Kurie iš jūsų norėtumet važiuoti į kepimo ir virimo mokyklą?!

Paklause įėjęs saržantas. Nors nei vienas šiuo kartu nepasiūlyno, bet rodė susidomėjimo.

Susidomėjau ir aš.

- Gal gi ir nebloga? Ką moki - ant pečių nenešioji. Ar šiaip, ar taip; reikia kariuomenėje būti iki karo pabaigos. Geriau ką nors išmokti per tą laiką. Argi "neunaras", kada vyras žmoną mokina kaip valgius gaminti? Kitaip sakant, grįžęs iš kariuomenės - bulvių neškusčiau. Viskas atvirkščiai: žmona skuta bulves, o vyras duoda nurodymus. Pagaliau, nebloga, kada žmona supykusi atsisako vyrui valgyt pagaminti. Vietoje eiti mylią į valgyklą - nei dekui - parodyk ką gali. Nežinau... Kada pyksta - tiek to, bet jei ji naudotusi vyro mokėjimu visą gyvenimą, užsinerčiau storą virvę ant kaklo, kurios nei motina neatnertų. Antruoju atveju, ar visoms moterims patinka, kada vyras apie puodus zulinasi? Čia prisiminsiu savo tėvus ir vieną įvykį.

Apie pavasarį - apsiveršiavo karvė. Dievo sutvarkymas - pirmas karvės pienas būna riebus. Po savaitės - daugiau ar mažiau - kada karvė "nujaucia", kad apart versiuoko ir žmogus jos pienu naudojasi, tokio pieno jau neismelsi. Būna žymiai skystesnis. Bet žmogaus protas - ne karvės. Ne tokias paslaptis sužinojo, todėl ir

pirmu karvės pienu naudojasi pusiau su veršiuku. Ypatingai madoj Džukioj iš tokio pieno kepti vadinamą "paucienę". Kiaušiniai su tokiu pienu turi būti gerai suplakti. Amerikiečiai tam darbuį elektrą isikinę, džukai - tam "netiki" ir tai atlieka su saukstu. Žinoma, kaip buvo iš pradžios, taip bus iki vyrų nesusipras - sunkesnis darbas vis vyrui. Kepimui naudojami cigūniniai puspuodžiai "sukemis" vadinami. Paucienę plakė mano amžinos atminties tėvas. Kartu ruke stambiai supjauštytais kambliais prikista pypkę su gana ilgu cibuku. Prie pypkės (džukai pypkę "liulka" vadina) turi būti ir reteželis, kuris atsitikime liulką nuo puolimo sulaiško. Mano tėvas plakdamas paucienę, 10 vaikų (7 broliai ir 3 seserys) ne tik geros pypkės, bet ir reteželio neturejo. Vietoje reteželio apskūdavo galą cibuko siūlais, kurie kiek prilaukdavo issiliuosavimą pypkės iš cibuko. Nors jis ir su tokia "kombinacija" turejo nesmagumų.

Kartą, tai buvo prieš Kalėdas, sniego pūgos lauke siautė ir daužė langinės sienas. Motina nusiskunde neturinti stuboje vandens. Tėvas už tuscio viedro, ir per duris. Grižo su vandeniu labai nepatenkintas, nes dantyse buvo tiktai cibukas. Pypkę puolusi į sniegą ir nesurasta. Motina ir rupinosi, nes žinojo, jei neras tėvas pypkės, vel ras išplėstą iš knygų ar kantiškų lapus papirošui sukti. Po poros dienų atsilus, apie 5 broliai su kastuvais ieskojome pamestos tevo pypkės.

Paucienę plakant, tėvas ruke tą pačią "istorinę" pypkę. Džukas visados linksmo būdo, bet ypatingai jisai linksmas, kada užuodžia taukines kvapą. Pauciene tevo upą buvo pakėlus. Kalbedamas su motina, kartas nuo karto, skaniai nusijuokdavo. Apie pypkę dantyse buvo užmirsęs, kuri jam juokiantis, slinko nuo cibuko. Aš sedėjau ant suolo ir mačiau, kad tragedija artinasi, bet nenorėjau ar bijojausi tėvą išpeti. Prieš paskutinį kartą juokiantis pypke tiek išsiliuosavo, kad net nusisuko žemyn. Aš užsimerčiau. Nieko negirdžiu. Nutariau visai pasitraukti. Užlipau ant pečiaus ir žiūriu pro viršų. Žinau, kad bus piktumo. Dar zodis - pypkę ant sukės krašto atsimuse, tėvas mėgino su viena ranka pagauti, bet dar blogiau padarė - pypke paucienen.

Girdžiu:

- Džieve, Džieve!... Priimk mani už pakūtų. Žinai, Prane, ki-ba šitų liulkų kas prakeikė... - pakeitęs linksmą nuotaiką prasneko tėvas.

- Išvertei paucienę, a?

- Liulkų inmetiau!

Motina pyko ir išmetinėjo, kad ne vyrų darbas prie "šukių" lišti, nors pati prašė plakti. Motina gailejosi paucienės, o tėvas pypkės. Šukė - ne šulinys. Pypkę iseme, bet jau buvo užgėsus.

Taigi, taigi. Didelė problema. Gali ir man panašiai atsitikti. Verčiau palauksiu. Žiūresiu ką jie man daugiau pasiūlys.

Montreal, gegužės mėn., 1943.

KANADOS ŽINIOS

ALG. NAVIKEVIČIUS

OTTAWA. Prime Minister'is Mackenzie King praneša, kad Kanadoje yra labai didelis trūkumas anglių ir pavojus grėšia karo industrijoms. Manoma, kad Kanados valdžia išleis naują įstatymą, priimti daugiau vyrų į anglių kasyklas ir padidinti trukstamą produkciją.

* * *

MONTREAL. Šio miesto majoras Adhemar Raynault ir kiti žymūs atstovai pagerbė Montrealo miesto atradėją prie jo paminklo, kurs randasi ant Place D'Armes. Atradėjo vardas Maisonneuve, jis atrado Montrealą 1642 metais ir jį pavadino "Ville Marie". Maisonneuve buvo labai tikintis ir pavyzdingas vyras.

* * *

OTTAWA. Kanados ketvirta karo paskola praėjo su didžiausiu pasisekimu. Surinkta daugiau, negu minimumas reikalavo \$1,100,000,000. Vajus dar tęsis savaitę laiko ir tikimasi dar gražią sumą surinkti.

* * *

OTTAWA. Nuo šio mėnesio St. Lawrence upė bus užtamsinta. Šviesos pakrasciuose bus užgesintos, kad prieš submarinams neįsduotų vietos ir kelio. Uztamsinimas prasides nuo Saguenay upės, 115 mylių nuo Quebec'o miesto.

* * *

Montreal. Kanados Premjeras Mackenzie King važiuodamas į Washingtoną, sustojo Montreale persimainyti į savo privatinį traukinį. Jis išvažiavo į Washingtoną konferuoti su Churchill'u ir Roosvelt'u, apie naujus karo planus.

* * *

OTTAWA. Darbo ministeris p. Mitchell praneša, kad karo belaisviai vokiečiai - bus issiūsti į darbus Kanadoje. Pirmi darbai bus duoti Kanados ūkiuose, kasyklose ir dailidystėj.

* * *

TORONTO. Neseniai Toronte įvyko gražus Alijantų šalių pokylis, kuriame dalyvavo ir lietuvių atstovės paneles Ona ir Marija Počiūtės. Šios gražios mergaitės buvo apsirengusios tautiskais rūbais ir nešė Lietuvos vėliavą. Pokylis buvo surengtas tikslui surinkti pinigų dėl "Kilnojamos Virtuvės" Škotijos kariams. Suma surinkta virš reikalavimo, o likučiai tapo padalinta atstovaujantioms tautoms. Lietuviams teko - \$5.00.

Toronto moterys, kurios dalyvavo pokyly - padovanojo šią sumą Londono Lietuvių Draugijai, kad pagelbėtų nuo karo nukentėjusiems lietuviams.

Pinigai įduota per Kanados Liet. Gen. Konsulą G.L.P. GRANT-SUTTIE Torontė.

Nors ir maža suma, bet Toronto moterys siuntė ne tik pinigus, bet ir karščiausią užuojautą su linkėjimais.

* * *

OTTAWA. Pradedant gegužės 27 diena, mėsa bus perkama kuponais. Kiekvienas žmogus gaus savo paskirtą dalį nuo 1 iki pustricio svaro mesos per savaitę. Mesos su kaulu galima bus gauti ligi pustricio svaro.

* * *

OTTAWA. Statistikos biuras šako, kad Kanados žmonių pajamos iš biznio ir algų dabar siekiančios 8 bilijonus 400 milijonų per metą. Finansų ministerija skelbia surinkusi per praėjusius metus 2 bilijonu, 106 milijonus dolerių mokestimis.

* * *

OTTAWA. Kanados valdžia atėmė iš vokiečio Bundschuh pilietybės popieras. Jis jį gavo 1936 metais, bet šio karo metu parodė savo neistikimybę Kanadai.

** ** *

TORONTO. Čia išėjo anglų kalba knyga labai įdomi "The Canadian Born in the United States", kurioje aprašoma kanadiečių veikla ir įtaka Amerikoje. Nors lietuvių Amerikoje virš pusę milijono, bet dar niekas nėra parašęs panašios knygos apie Amerikos lietuvius.

** ** *

MONTREAL. Rusų "Relif Fondas" skelbia gavęs iš Kanados visuomenės tris milijonus dolerių aukų. Lietuviai apgailestauja, kad nei vienas centas tų pinigų nepatenka suselpti lietuvius vargstančius Rusijoje.

* * *

TORONTO. Ukrainiečių Tautinės Fedarecijos paskutiniame provincijos susirinkime gegužės 17 dieną, pirmininkas W. Kossar iš Winnipeg'o ragino ukrainiečius "pamesti organizacijas, kurios keičia vardus su kiekvienu pasimainymu politinės minties". Ši organizacija labai smerkia komunistus.

* * *

GOOSE BAY. Labradore pastatyta didelis aerodromas, kuris vartoja pervežimui prekių per Atlantą. Ši pozicija yra labai vertinga susisiekimui tarpe šio kontinento ir Europos.

* * *

OTTAWA. Kanados žmonių ūpas kenavimo vaisiams yra labai didelis. Bet valdžia praneša, kad galės duoti kiekvienam žmogui tik apie 10 svarų cukraus šiam tikslui. Aplikacijų buvo prisiūsta dėl 20 svarų kiekvienam žmogui, bet Kanadoje yra didelis trukumas cukraus.

* * *

MONTREAL. Vietinė spauda praneša, kad buvęs Montrealo miesto majoras C. Houde kurs tapo padėtas į koncentracijos stovyklą - padavė savo prasymą Ottawai, kad jį išliuosuotų.

* * *

OTTAWA. Amerikos konsulas paskelbė palengvinimus keliauti pasiviesėti Amerikoje. Vietoje Kanados piliečio užsienio paso, konsulas duos tam tikrą metinę kortelę su aplikanto paveikslu. Ta kortelė bus leidimas peryžiuoti rubežių ir svečiuotis neilgiau 29 dienų. Lietuvos piliečiai, po senovei, privalo turėti galiojanti Lietuvos pasą ir konsulo išduotą svečio vizą.

* * *

OTTAWA. Finansų ministras skelbia, galiausia, pavykę valdžiai ant rankų turėti ganėtinai Amerikos dolerių visiems ne karą reikalams. Tačiau, ministras nepasakė, ar bus nuimta pinigine varža nuo tų, kurie noretų savais pinigais važiuoti į Ameriką pasisvečiuoti. Kaip žinoma dabar, be leidimo iš banko, Kanados piliečiui neleidžiama per rubežių perzengti.

* * *

IŠ SENO DIENORAŠČIO

(tęsinsys)

Elegijus Uosis

Pastovėjus prie lango viskas nutilo. Greitai nubėgau į per-
einamą punktą kur visuomet policininkas saugodavo, aš jam pasa-
kiaučiau visą įvykį; nelabai norejo eiti, nes truputį pradejo lynoti.
Bet sutiko.

Atėję prie daržinės susitarėm: iš grinčios sulęisti visas
bobas į daržinę, ir vėliau, kuomet jos išeis iš daržinės keletą
zingsnių, tuomet jas suarestuoti. Daržinės buvo dvejios durys.

Aš likau saugoti nuo šiaurės, jisai saugos nuo Pietų. Ir su-
tarėm kuriam iš mūsų išsivokus - tuojaus atbėgti į pagalbą, nes ne-
žinojom per kurias duris jos išeis.

Palaukę pusvalandį, pamatėm, kad iš grinčios kaip žąsys pa-
skui viena kitą į daržinę sulindo per mano saugojamas duris.

Prisirengiau. Jau sugausim! Laukiu - nieko negaliu sulaukti,
neišeina. Mačiau, gal mane pastebėjo?... Truputį palaukęs - nerims-
tu, nes jau svinta. Turėjo eiti. Neiškentęs, nueinu pas savo drau-
gą: ką darysim? Gausim kratažą daryti ir areštuoti visas daržinej!

Na, gi, žiūriu: mano "sargas" miega. Žiūriu, nuo žolės rasa
nukrėsta... reiškia pro jį praėjo! Visos bobos praėjo! O jis mie-
ga.

Supykęs palikau jį, aš bėgu tiesiu keliu kur Ryta sakė per-
eis per upę, gal dar suspesiu, užbėgsiu joms už akių!

Nubėgu. Jokio ženkle nėra. Dar neperėjė, lauksiu.

Pasirinkau vietą netoli Kanizario kaimo; nėjau arti prie upės laukti: sugavus būtų daug bėdos ją užsivaryti, nes buvo didelis krantas.

Pasirinkau vietą parugėj, laukiu... o čia lietus pradėjo vis labiau išsismaginti.

Manau bus juoko, kuomet sugausiu. Šeimninke dažinojus - atsakys butą: turesiu issikraustyti kitur gyventi. Bet, ir man jie neistikimi: užlaiko kontrabandą! Galvoju, jei sugausiu - Rytai bus gėda. Gaila, graži... meili, lipsni mergaitė, svelnute kaip pukas. Rodo kad ilgiau būtų tekę su ja pasimeilinti - tikrai būčiau išimylejęs. Gerai, kad ne Skuode ji gyvena. O taip ir nenoredamas išimylečiau.

Už valandėlės girdžiu ateinant. Jau matau paskui viena kitą bėga basos. Rysulius užsidejusios ant pečių, prisiartino arčiau.

- Stok! Šausiu! - išakmiai surikau.

Jos bėgt. Iššoviau. Jos sustojo. Šilgalienė tuoj mane pažinusi pradėjo:

- Žentel! Tu žalty! Mes tave palikom kambary miegant!?

Ryta ir Danutė - numetė ryšulius, ir pradėjo bėgti per rugius. Aš vytis. Atsigrištu ką daro Šilgalienė, nagi ji susirinko mergaičių nesulius ir bėga į upės pusę.

Grižau prie Šilgalienės. Sulaikau ją. Ji šaukia ir rekia ant manęs, sakydama, kad ji sena, "geriau vykis mergaites! Tos jaunos!"

Pasijutau ižeistas. Supykau. išakiau visus ryšulius paimti ir nešti.

Šilgalienė neklauso: parvirto ant žemės ir rekia. Aš paėmiau nesulius ir nešu į miesto pusę. Tada ji pasikele, išitvere rysulių, ir seka paskui verkdam. Ir tiek keikia, kad savo gyvenime dar negirdėjau tokių žodžių. Keikia, ir sykiu maldauja atiduoti rysulius.

O kad pradėjo lyti! Kaip iš viedrą pila. O perkūnija!.. Šilgalienė mato, kad aš mažai į jos prašymą kreipiu dėmesį, tuomet pametus ryšulius mėgina bėgti į upės krantą.

Aš vytis. Ji parvirto po krantą voliotis į pakalnę. Aš stveriu ją sulaikyti, mano kojos susipynė su sautuvu, ir stacia galva per Šilgalienę persiritęs - nusikociojau į pakrantę pirma Šilgalienės. Žolė buvo didelė, o dar nuo lietaus suslapus, suslapau ir aš visas. Paėmiau Šilgalienę už rankos, ir vedu į kalną. Ji vėl parvirto ant žemės, ir rekia, verkia, kad susirgo!

Aš tyčia atsitraukiu keletą žingsnių nuo jos, ir seku įvykį. Ji pasikele, ir bėga į rubezių.

Pasivijęs nusivedžiau toliau nuo upės, išsipjoviau rykštę, ir įsakiau jeigu neklausys dabar, - tai musiu.

Šilgaliene pradėjo verkėti ir voliojas per žemę į upės pusę, ir sako, kad labai serga. Aš jai įsakau: "jeigu dabar tamsta neklausai, vėliau bus prasčiau. Pasauksiu vežiką iš Skuodo, nuvesim pas daktarą, ir jeigu ras sveiką, - tuomet patrauks pati valdžia po teismu, tuomet dvi pabaudas turėsi atkentėti.

Šilgaliene matydama, kad su manim jokios rodos nėra, nepaleidžiu, - atsiklaupė prieš mane ant kelių, iškele rankas aukstyn, ir kaip pradės žodžiais verkėti!

- Viešpatie! Tu Visagalis! Tu mielaširdingas! Suteik Elegijui nors mažą kibirkstelę meilės, nes jo širdis suakmenėjus! Ponaiti, pasigailėk manęs... paleisk... Jeigu nemanai paleisti - nuzudyk. Kad aš čia nematyciau savo dukrelių vargstant... Mane jau du kartu Latvijos policija sugavo už kontrabandos nesimą, bet dabar kai Lietuvos policija perduos Latvijos policijai - bus trečias kartas sugauta. Mane išdeportuos iš Liepojaus į kitą apskritį... Pasigailėk, ponaiti, būk geras... Jei ne manęs, tai nors manō dukrelių pasigailėk. Išdeportuos į kita apskritį, neteks mokslo... Tegū nors išbaigia gimnaziją. Jos tik pirmą kartą kontrabandą neša... Mēs biednos. Neturiu jokių sutaupų. Aš iš šito uždarbio ir leidžiu mergaitės į mokslą.

Šilgaliene vėl pradėjo verkėti iškėlus rankas, melstis prie Panelės Švenciausios. ir vėl maldauti.

- Ponaiti Elegijau, ir jūs turite motiną, kuri užaugino ir išmokino myletį artimą. Argi neturėsite širdies? Argi jums negaila mano. Dukrelės Rytos, kuri vakar vakare tave taip švelniai glamonėjo... Dabar, tik per tave, ponaiti, ji gali netekti mokslo!

Pradėjo dar labiau lyti su perkūnija. Paėjęs pora žingsnių, užsigrižau, ir maščiau:

- Jeigu Šilgaliene paleisiu, nusižengsiu tik prieš tarnybą. Valstybes izdas nenukentes nes iš Lietuvos isnesta prekems, ir Lietuvos izdas dėl to nonazeja. Paleisiu Šilgaliene, ir visą įvykį pranesių virsininkui. Kaip jis nori, taip su manim tepasielgia; ar baudžia, ar į kitą rajoną iskelia. Nes istiešų, gaila mergaicių. Gali per mane netekti mokslo ir likti padauzomis!

Niekō nešakęs Šilgalienei, - pradėjau lipti į kalną. Užlipęs susirinkau nesulius; atsigrištu, kad jau Šilgaliene kitōj pusej

Montreal, gegužės mėn., 1943.

upės ant kalno, pamosykavo ranką, ir nudūmė per kalną kaip lapė. Eidamas į Skuodą manau sau:

- Paleidau net tris bobas. Viršininkas juoksis iš manęs. Bobos pradejo verkėti ir paleidau. Bet, pasitaikiusia tokią sceną, manau, kad ir suzverėjusio žmogaus širdis būtų kitaip nepasielgusi kaip kad aš pasielgiau.

Nugabenęs kontrabandą, atraportavau viršininkui visą įvykį.

Viršininkas pamastęs valandėlę nusijuokė ir įsakė tuojau susirasti kitur sau stovyklos butą.

Viršininkas buvo gana patyręs žmogus. Ir išleisdamas jis man sako:

- Žinai, kad daug lengviau sulaikyti penkis vyrus su kontrabanda, negu vieną moterį. Būdamas tarnyboje, žinau įvairių nuotikių ir patyrimų.

Ir aš galvoju:

- Per trejus metus būdamas tarnyboje, ir aš dalinai pergyvenau visokių nuotikių. Kartais net gyvybei pavojus gresdavo... Bet, AŠ TAU TĖVYNE BUVAU IŠTIKIMAS TARNAS. Kaip lengva dabar ant širdies prisiminus tarnybos pareigas sąžiningai atliktas... Kuomet sąžinė sviri, negrauzia dėl neistatikybės, AŠ IR VĖL TAU TĖVYNE IŠTIKIMAI TARNAUČIAU, KAD TIK TU BŪTUM LAISVA.

* * *

Ištikimybė mus apvainikuoja valstybių laurais, šeimų pagarbą, ir dangaus palaiminimu.

Ištikimybė apgina tūkstančius gyvybių.

* * *

* * *
Ištikimybė - sąžinės artimiausioji sesuo.

Sargas su kardū yra be vertės, jei jo sąžinė nesiremia ištikimybė.

* * *

Ištikimybė - proto vainikas. Kai ją sulaužai, nuvyta visi kilniausių mąstymų žiedai.

Tik ištikimybei iduodama aukščiausio pasitikėjimo raktai.

M.A.

* * *

* * *

MAC GREGORŲ BANGOS

VEDA PETRAS LIAUKEVIČIUS

Mieloji Aukštaite!

Labai sirdingai ačiu už laišką. Jūsų kilnios mintys malonu skaityti. Nedaug tokių žmonių yra kaip Tamsta, kuri su visa siela atsidavus mūsų mylimajai tėvynei Lietuvai.

Ačiu, kad kviečiate nuolatos bendradarbiauti "N.L." žurnale, tad stengsiuos kiek galėsiu ir sugebėsiu.

Sunku man bus nuolatos bendradarbiauti, bet kiek aplinkybės leis - rasysiu.

Gyvenu ant didokos ūkės 500 akrių žemės. Turime daugiau 60 galvų gyvulių. Apie tiek kiaulių, paukščių ir kitų... taigi darbo begalės! Šeimyna maža: mudu su žmona ir du sūnus. Vienas padeda prie ūkės, o kitas dar eina į mokyklą. Taigi, kad ir prie geriausių norų, kartais negali nieko parašyti, ypač vasaros laiku, kada įvairių darbų begalės!

Malonu girdėti, kad žmonės įvertina mano mintis, tas žinoma suteikia malonumo, jās kaip galint geriau išreikšti. Gyvename laisvam kraste, kur nieks nedraudžia gelbeti mūsų tėvynę Lietuvą, tai-

gi, kas kiek sugebame - dirbkime jos labui, tas priartins mielai Lietuvai nepriklausomybę ir laisvę.

Kaip mano broliai montrealiečiai? Jau daugiau kaip dešimts metų nuo jų atsiskyriau.

Pasiilgau.

Jūsų Aukštaite, nepažįstu; bet ar nebusite ta moteriš, kurią mačiau su dviem vaikučiais Tėtėvil parke - lietuvių gegužinėje?

Geriausio pasisekimo Tarybai ir viesiems geros valios Montrealo lietuviams! Malonu matyti spaudoje jų visų kilnius darbus.

Geros kloties jums ir jūsų šeimai, nenuilstamai darbuojantis mūsų Tėvynės Lietuvos labui.

Su pagarba,

Liaukevičių Šeima.

* * *

Gerb. Vienminte,
Marija Aukštaite!

Labai malonu, kuomet Jūsų laiskai aplanko mūsų namus. La-

Montreal, gegužės mėn., 1943.

bai didingai ačiu. Mes suprantame, kad Jūs turite daug darbo, bet tas darbas - neša gražius vaisius: - skyla ir griūva uolos! Ir tiesiai takai į gražų vieskelį, kuriuo kaskartas zengia vis daugiau ir daugiau mus tautos pionieriu.

Brangioji, šiandien Motinų Diena. Buk, man už Motiną!

Aš Jumi myliu, kaip tikrąją motinėle, tad priimkite karštus linkėjimus nuo manęs, nes aš savajai tik galiu pasiūsti - gilius atodūsius ir maldas.

Dar kaslink darbu... Turim jų užtektinai... Pavasariui atgijus, atgyja ūkėje ir darbu marios. Kartais tenka ir geriausių draugų atsizadėti nieko jiems neparasant, nes per dieną laukuose išdirbus - vakare norisi kuogreičiausiai pasiduoti lovutes globai.

Pas mus praėitą naktį daug prisnigo. Daugiau kaip dvi pedas. O vietomis ir pugas sūnėse. Kviečiai jau vietomis sūdygę, nemanom kad toks gamtos reiškinys ką gero padarys.

Tuo tarpu viso geriausio, Jums, Jūsų seimai ir visam Tarybos stabul.

Jūsų,
Julija.

Mac Gregor, Man.

* * *

P. S.

Čia siunčiame pluoštelių žinių iš mūsų kolonijos. Taipgi ir kitų rašinių. Prasome patalpinti "N.L." žurnale.

Tie Patys.

* * *

ATSIRADO DINGĘS LIETUVIS.

Petras Karaliūnas, gyvenęs mūsų apylinkėj dar prieš karą, - pastojo tarnauti Dėdės Samo kariuomenen. Dalyvavo mūsųose -

Pilipinų Salose. Apie metai atgal - buvo užregistruotas dingusiu. Bet, šiomis dienomis motina gavo žinią iš Washingtono, kad jos sunus yra gyvas ir randasi japonų nelaisveje tose pačiose Pilipinų Salose.

Mums dziugu girdėti, kad Petras sveikas ir gyvas; gal kada teks pamatyti, bet Petro motinai - didžiausia džiaugsmo naujiena, kad jos sunus teikia vilčių kada nors jos sirdgelą paguosti, sugrįždamas jai kaip didžiausia meiles dovana.

* * *

DAUGĖJA LIETUVIŲ FARMERIŲ.

Mūsų apylinkėj ši pavasarį apsigyveno ant ūkių (farmų) dvi šeimos. Tai gerb. p. Janušių šeima, kuri atvažiavo iš Montrealo, ir p. Valavičių šeima, kuri atsikėlė nuo Hamiltono.

Nauji mūsų kaimynai, atrodo patenkinti išigytais ūkiais, linkim jiems geriausio pasisekimo.

P. Liaukevičius.

* * *

M O T I N A !

Šio mėnesio viena diena, yra skiriama Tau, Motina! Gerieji pasaulio vaikai - Tau skina rozes, aukoja savo meilę dėl Tavęs, mieloji Motina! Šiandien daugybės motinų vaikų išblaskyti po platuji pasaulį, Tad nors mintimi, sveikins Tave, Motina!

Šiandien daug motinų sluosto asarotas akis dėl dingusių sunų... Išvermes ir sveikatos, velijam Jums, Motinos!

P. Liaukevičius.

23 METAI ATGAJ

P. LIAUKEVIČIUS

Tai buvo 1920 m., gegužės 15 dieną. Stoviu sargyboje Kaune prie gelžkelio tilto ir žiurį išuvalgusii ir daug ko pergyvenusii senąjį Kauną. Jis pasipuošęs ir ko tai laukia. Mat, šiandien jį prieglobsty - renkasi Stegiamojo Seimo atstovai.

Šiandien senasis Kaunas linksmas ir džiugus. Plevėsuoja trispalvės prie kiekvieno namo durų, Vytys puosia daugybes langų.

Jo prieglobstyje renkasi žilieji tautos veikėjai, kurie buvo persekiojami, pūdomi kalejimūse ir tremiami į Sibiro tyrlaukius!

Šiandien, jų darbo vaisius - išsipildė. Jų kančios - nenuėjo veltui. Šiandien Lietuva laisva! Šiandien suvažiuoja į Kauną tautos atstovai: inteligentai, ūkininkai ir darbininkai; su tikslu pareikšti pasauliui atgavusią laisvą Lietuvos valstybę, taip pat nustatyti pagrindus vidujinei santvarkai, pagrįstais demokratijos principais.

Vakarop, iliuminacijos, raketos apšviečia Kauną įvairiomis spalvomis.

Kariuomenė paraduoja. Sveikina išrinktuosius Tautos Atstovus, o ten Seimo rėmuose - susirinkę atstovai skelbia: kad šimtmečiais nesta vergove - sutraukyta, ir Lietuva jau laisva Nepriklausoma valstybe.

Džiaugėsi Lietuvos liaudis, kad engėjų retėžiai sutrūko, nubyrėjo nuo lietuvio rankų.

Džiaugsmui - nėra ribų.

Kareiviai kalbasi, spėlioja atgimstančios Lietuvos ateitį. Spėja, kad už trejeto, už desimts metų - Lietuvos neazinsi! Bus daug mokyklų, gražiai sutvarkyti ūkiai, išdalinta dvarų žemė. Tikėjosi daug ko iš atgimusios Lietuvos.

Ir, palyginamai per trumpą nepriklausomą gyvenimą, daug ko Montreal, gegužės mėn., 1943.

gero atsiekta. Nors vėliau dalis nedory jos vaikų susitepė rankas išvaikydami Seimą ir laikė režeziuose liaudį, bet demokratybės principas prigijo liaudy, ir šiandien už jį liejasi kraujas.

Lietuva atgaus laisvę vėl kaip demokratijos laimės pergalę. Tuomet ir vėl išsklaidyti Lietuvos vaikai po platųjį pasaulį - rinksis į laisvąją Tėvynę!

Griš išvargę išbadėję iš Rusijos rojaus. Griš iš Vokietijos gilumos nuo sunkių darbų ir alkio sukauleję. Gal grįsi tu ir as, mielas Skaitytojau, pamatyti išvargintą mūsų Motinos Lietuvos veidą.

Būkime tikri, kad vėl rinksis naujas Steigiamas Seimas, ir vėl tikrieji Lietuvos sūnus ves mūsų Tėvynę į laimingą ateitį.

* * *

P A S A K Ė Č I A

J. L.

P O N A S I R I Š T I K I M A S T A R N A S

Kartą ponas išvažiuodamas kur tai toli, paliko tarną sakdamas: "Žiūrėk, kad viskas būtų tvarkoj".

Sugrįžta ponas - pasitiko tarnas. Ponas klausia: "Ar viskas tvarkoj?"

- Taip, ponuli, viskas. Tik išgaišo jūsų geriausias arklys; o jūsų mylimiausias suniukas - apsiėdė stipienos ir pastipo. O šiaip, viskas tvarkoj. Tik, sudegė jūsų namai, o šiaip - viskas tvarkoj. Ir, pabėgo jūsų žmona, o šiaip - būt viskas tvarkoj.

Taip gruzinas su savo šarančiais užimdamas Lietuvą sakė, kad "Mes tik turesim bazes ir saugosim sienas; jūs ir savo. Ir bus viskas tvarkoj. Paskui pasiglemsim jūsų valdžią, ir vėl bus viskas tvarkoj. Paskui, - išzudysim, išgabensim į Sibirą nebolševikinius žmones, ir bus viskas tvarkoj. Suvalgysim, išvesim jūsų turta, o šiaip bus viskas tvarkoj. Pridarysim visokių kitokių sunybių, ir užglostysim, uzlyginsim ir bus viskas, viskas tvarkoj.

Gi tuoj tarpu, - nesiseka viskas užlyginti. Pradeda išeiti sunybės į virsų. O jo pasekejai lyg sunelis prasikaltęs; dairosi į sonus, kada gaus lazda.

Šią pasakėčią skiriu lietuviškiems maskoliams pasiskaityti, nes jiems kitoki rasta - nelabai patinka.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

FLIN FLON'O AIDAI

RAŠO J. URBONAS

LIETUVIAMS PASTABA

Žydų tauta kaip žinom, senovėj vergavo kaip ir daug kitų. Bet vietoj kovot už laisvę, jie apleidė savo šalį. Ir aišku mane ras kur geriau; kur gales ramiai apsigyventi, bet taip pat čia tikrai apsiriko.

Ir nors jie savo tautybę palaikant pasaulį laikotarpiais prastumde ir neblogiausiai, bet jiems pasaulis vietos niekur neduoda; ir tai jau tukstanciais metų sabaso vakarais ant kryžkelių sustoję aukštyn stiebiasi pamatę vakarinę zvaigždę noredami, kad juos kokia tai virsgamtinė jėga pasiimtų nuo žemes paviršiaus, betgi mato vilties tame nera pasiekt zvaigždę, ir tai tamsiai nakčiai apgulus - stengiasi pasaulį padaryt tokią tvarką, kad jiems vartai būtų atidaryti visur, bet ir tuomi jie apsilvils, nes senai padaryta klaida - siandien liko jau nebeatitaisoma.

Mes lietuviai senos žydų tautos aiskias klaidas matydami, vengkime jų. Ir mes nebekim iš sa-

vo šalies, bet rimtai ginkime savo kiemą, neapleiskime, kad svetimi ji mums tryptų. Ne tik valstybe, bet ir geras ūkininkas nuo savo kiemo turi vartus užsikėles, tai ką gi kalbėt apie tautas ar valstybes.

Pirmiaų žiūrėkim neprarasti savo mazo sklypelio kuri turim pasaulį ir galim vadinti Lietuva, negu ieskoti būdo važiuot kur nori ir gyvent kur nori.

Didesnės valstybės to ir nori, kad gautų pasaulinę teisę po svetimas slankiot, nes savo namuose jie nebeturi vietos kur savo turtus padėt.

Paimkim laiką kaip tik Lietuvą atgavo nepriklausomybę; vokiečiai tiesiog smurtu reikalavo kad Lietuva priimtų patvarkymus, kurie duotų teisę vokiečiams įsigyti kilnojamus ir nekilnojamus turtus Lietuvoje, o vokiečiai taip pat lietuviams leido veikt Vokietijoje, nes jie tą darydami aiskiai zinojo, kad lietuviai

i Vokietiją nevažiuos, nes be turto - nebus kas veikt.

O vokiečiai kad prigrūdo visokių savo isdirbysčių ir dirbtuvių ir visokių "specialistų", kad lietuviai turėjo susirūpinti, nes vokiečiai pradėjo net skleisti smeižtus po Lietuvą, kad lietuviai nieko geresnio "nesugeba", kaip tik būti artojai.

Bet, kaip tik lietuviai išdūzginę vieną kitą vokišką fabrikėlį, tuoj lietuviški ėmę gyvuoti ir pasaulis tą pastebėjo, tik gaila, kad kažpiai, burliokai tuoj ėmę gardziuoti Lietuvos pavyzdžiais.

Bet kaip daugybė audrų praužė per Lietuvą, - Lietuva išliko gyva; turekim vilti, kad išliks ir dabar, jei mes lietuviai atitinkamai Lietuvą ginsime.

* * *

IŠ FLIN FLON Į WINNIPEG.

Antanas Riaubą pagyvenęs Flin Flon'e apie dešimt metų ir visą laiką isdirbo Hudson Bay Main & Smilting Co., kasyklose, paliko darbą ir perdavęs namą balandžio mėn. 12 dieną - išvažiavo su žmona į Winnipeg'ą kur taip pat turi namus ir manó apsistoti Winnipeg'e ant visados?

Nors mums Flin Floniečiams buvo gaila persiskirti su draugais A. J. Riaubais, bet jų namai daugiau Winnipegas kaip Flin Flonas.

Tai ir mes linkime pasisekimo dėl Antano ir Jean Riaubams.

J. Urbonas.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

LIETUVIŲ TAUTINIŠKI VARDAI

(tęsinys)

BIRŽELIS

1 d.,	Galindos
2 ".....	Azuolio
4 ".....	Nendrės
5 ".....	Laimutės
6 ".....	Tauro
8 ".....	Akytės
10".....	Vingelos
12".....	Rutos
14".....	Butrymo
16".....	Jūros
17".....	Daumanto
18".....	Gimbyto
19".....	Geguzės
21".....	Metos
22".....	Pūtėjaus
23".....	Arvydo
24".....	Kupolio
25".....	Banintės
26".....	Jauniaus
27".....	Gedemino
29".....	Parajaus
30".....	Uogelės

LIEPOS

2 d.,.....	Lengvenio
3 ".....	Bijotės
4 ".....	Vainučio
5 ".....	Lakstutės
7 ".....	Gailutės
9 ".....	Vidos
10".....	Skaistučio
11".....	Vilmantės
12".....	Margio
16".....	Danguolės
17".....	Auksučio
18".....	Tautvilo

(bus daugiau)

TORONTO DIENOS

KANADOS LIETUVIŲ TARYBOS TORONTO SKYRIAUS VEIKLA

Šių metų, gegužės 16 d., 2 val. po pietų, lietuvių parapijos svetainėje, turėjo įvykt Tarybos susirinkimas. Teisingiau būtų, jeigu pavadintume, nepaprastas susirinkimas, nes į jį, buvo atvykęs Centro Tarybos pirmininkas, p. Ant. Navickas.

Gerbiamas svečias, atvyko su tikslu, mėginti išlyginti, anksčiau, tarp Torontiečių, įvykusius nesusipratimus ir vel suburti juos visus į bendrą veiklą.

Gaila, kad taip pasitaikė, jog šis svarbus įvykis, nebuvo tinkamai išreklamuotas ir daugelis Toronto lietuvių net nežinojo kad įvyks.

Sprendžiant iš pirm. R. Hozo pareiškimo, pranešimai spaudon buvo pasiūsti, bet netilpo, ar gal būtų tilpo; tik laikraščiai nesuskubo mūs pasiekt.

Bet grįšime, prie susirinkimo atidarymo, kurį padarė pirm. R. Hozas, pats perskaitydamas dienotvarkę, nes sekretorius Pr. Kundrotas, netikėtai buvo išsauktas darban ir atvyko tik antroje susirinkimo pusėje, todėl ir protokolo skaitymas, buvo atliktas tik pabaigoj susirinkimo.

Po dienotvarkės priėmimo ir trumpos pirm. R. Hozo kalbos, jis pakvietė tarti žodį, kun. Magivney, kuris kreipdamasis prie susirinkusių, sakė, kad ruošiantis prie Tarybos, Toronto skyriaus valdybos, naujų rinkimų, visi susirinkusieji, turėtų rinkti žmones, kurie dirbtų ne savo asmens garbei ar naudai, bet naudai visų lietuvių, Lietuvos išlaisvinimo ir kartu, gražiam kooperavimui Kanados naudai. Tik žmoniskumu paremti siekliai - sakė kunigas, suteiks Lietuvai laisvę.

Po to, pirmininkas perstatė gerb. svetį p. Ant. Navicką, kuris savo ilgoje kalboje raginte ragino užmiršti visus, anksčiau įvykusius nesusi-pratimus, stojant vel į bendrą darbą. Svečio kalba, buvo isklausyta, labai ramioj nuotaikoj, tik vėliau kai buvo atsiklausta susirinkusiųjų nuomonės, tai kalbėjo daug kas. Vieni reiške sutikimą prisidēt prie bendro veikimo, jeigu veikimui, bus nustatyta aiški linija demokratiskam Lietuvos atstatymui ir kad jokių slaptumų nebūtų. Kiti gi sake, kad reikia viską užmiršt, nieko neminet, tik pradēt naują veikimą.

Bendrai paėmus, nebuvo nei perdaug tylėta, nei perdaug kalbėta, viskas ejo vidutiniska vaga ir taip prieita prie rinkimų naujos valdybos. Bet pirm negu rinkimai tapo pradėta, pirmininkas pakviēt Petrą Kairį, kuris akyvaizdoje visų, iteikė 34 dol. auką "Nepriklausomā Lietuva" žurnalui. Tai buvo pelnas, iš surengtos vakarienės, kuri įvyko 1 d. gegužės ir kuri buvo surengta remejų vardu, po iniciatyva P. Kairio ir St. Darvinienės.

Ponas Navickas, priėmęs auką, širdingai padėkojo rengėjams ir bendrai torontieciams, kurie esą, pasekmingesnius parengimus turi ir už montrealiečius.

Šia pačia proga, reikia priminti, kad išdininkas raportavo, jog per praeitą metą Montrealan pasiūsta 230 dolerių. Tai tikrai grazi suma pinigų.

Bet grįšim prie rinkimų. Nors daugelio torontiečių dar ir nėra užmiršę tos nuoskaudos, kurią jiems padarė praetieš nesusi-pratimai Taryboje, bet būdami visuomenės veikėjai ir turedami grynai lietuviską širdį, kuri nenustoja jautusi visų skausmų, kuriuos kencia mūsų broliai Lietuvoje ir Sibire, ir nenoredami pagelbet maskolių tarnams, varyti izoliacijės darbą, kurie pairimu pasinaudojant, ruosiasį parduoti mūsų tėvynę maskolių vergoven. Nors faktinai, kas liecia juos asmeniškai, tai jie jau senai yra ją pardavę ir sliaužioja po maskolių batais, tik laimė, kad pasauly atsiranda demokratiskų tautų, kurios turi valią ir galią pasakyt tam raudonam arui, jog Lietuva ir lietuviai turi teisę gyventi laisvi, nepriklausomi ir dziaugtis demokratija, kaip mes dziaugiamės. Bet tie raudonieji kvislingai, dėda visas pastangas, kad įrodyt pasauliui, kad ne tik jie say užnerė kilpą ant kaklo, bet esą ir visi kiti lietuviai nori ją užsinert ir būti maskolio vergais.

Štai kas, privertė daugelį lietuvių, užmiršti nors paviršutiniai, visas nuoskaudas ir vel mėginti dirbti bendrai.

To išvadoje, tapo išrinkta nauja, K.L. Tarybos, Toronto skyriaus, koalicine valdyba, į kurią įeina šie asmenys:

Pirm. ----- -- Petras Kairys
 Vice pirm. - - - - - Liudas Pocius

 Sekret. ----- Stasė Batkienė
 Vice sekr. - - - - - Vytautas Banylis

 Išdininkė ----- Zosė Užemeckienė

 Revizijos ----- Pr. Leksas
 Komisija ----- Ant. Batkus
 ir ----- Jonas Jokubynas

Parengimų Komisijon: Al. Augutis, Salomėja Pundziuvienė, Ona Kalinauskienė, Emilija Matjosaitienė ir Bronė Dubauskienė. Korespondente, pasižadėjo būti Maria F. Jokubynienė, o jai pagelbėti sutiko, Zosė Užemeckienė.

Rinkimams užsibaigus, pirmininkas R. Hozas, pakvietė visus išrinktus prie stalo, kad visi esantieji salėje, galėtų matyti kas buvo išrinktas. Bet susirinkusieji ne tik pasiziūrėjo; jie naujiems pareigūnams ir sirdingai paplojo.

Nėra abejonės, kad visi lietuviai, kurie remia "N. Lietuvą", yra dėkingi buvusiai valdybai, ypač jų vienminčiai, kurie juos išrinko, kuriais jie buvo patenkinti ir kurie užleisdami vietą kitiems, jaučiasi atlikę savo pareigą, paremę lietuvišką judėjimą, kovoje už Lietuvos gyvybę, už lietuvių laisvę. Čia galiu paminėti tik tris valdybos narius, kuriuos vakar mačiau prie stalo. Kitų vardus neteko sužinot, o korespondenciją skubu issiust. Tągi buvusi valdyba susidėjo iš sekamų asmenų: Pirm. R. Hozas; sekret. Pr. Kundrotas ir izd. Karaliūnas.

Na, šiuo kart užteks. Reikia pasilikti kaip ką ir kitam kartui. -

KORESPONDENTĖ.

O DŽIUGU . . .

O džiuğu, o linksma vienybėj bendrauti,
 Už tėvynės laisvę kelti vėliavas.
 Tokia tautą gali viską iskariauti,
 Nes be zodžių mintį - viens kito supras.

M. A.

* * *

UŽ SIENOS

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

WASHINGTON. Šiuo metu Amerikos valstybių seimeliuose yra šie lietuviai atstovai: adv. Rastenis (Marylando), adv. K. Paulauskas (New Jersey), Jonas Deraitis-DeRighter (Ohio).

ROCHESTER, N.Y. Lietuviai išpirko Antros Karo Paskolos bonų čia už \$104, 725.

NEW YORK. Latviai pasekė lietuvius ir pradėjo leisti anglų kalba informacijinį apie savo tautą "Drauga Vests". Pirmas numeris 24 puslapių.

CHICAGO. Vienas lietuvis siuntė savo motinai Sibire ištremtai maisto siuntinį \$19.40 vertės ir turėjo Sovietų valdžiai už maitus ir persiuntimą užmokėti \$37.77.

WASHINGTON. Latvijos atstovas išleido anglų kalba knygą "Latvia in 1939-1942" kur sakoma, bolševikų okupacijos metu Tarybiniėje Latvijoje policija nuzudė 12,000, sužalojo 14,000, išveže Sibiran 45,000.

PITTSBURGH, PA. Žemės įgriuvimas anglų kasyklose čia apgadino šimto tukstancių dolerių vertą lietuvių baznyčią.

BROOKLYN, N.Y. Vietos lietuviai turi surinkę \$2,119.54 statyti Dariui-Gireniui paminklą. Tuo rūpinasi tam tikras draugijų isrinktas Komitetas.

HARTFORD, CONN. La Salletė kunigų seminarijos ir kolegijos rektorius yra lietuvis Kun. P. Liutkus.

WATERBURY, CONN. Lietuvių moterų draugija "Rūta" ruošiasi minėti savo 50 metų sukaktį.

PITTSBURGH, PA. Lietuvės moterys čia suorganizavo komitetą rinkti rubus, pinigus ir kitką nuo karo nukentėjusiems Lietuvos gyventojams. Surinkti dalykai bus laikomi paruošti tuojau po karo siųsti kur reikia.

Nepriklausoma Lietuva

PHILADELPHIA, PA. Čia buvo surengta taip vadinamas Tautų Festivalas, kurio programoje trys lietuvių šokių grupės pavaizdavo mūsų tautiskus šokius ir kitus. Labai gražiai pasirodė ir lietuvių vardą išskelbė. Šoko Bostonietės Ivaskienės mazamečių grupė, Chicago Steitininkų Draugovės grupė ir Vyt. Belajaus grupė.

PITTSBURG, Pa. Vietos universitete lietuvių aukomis yra įrengtas Lietuvių Kambarys, kurį atlankęs vienas lietuvis šitaip raso: "Pirmame aukšte randasi įvairių tautų įrengti kambariai, tarp kurių yra ir lietuvių puosnus kambarys. Sienos išpuostos astuonycių audiniais, viduje stovi lietuvių stiliaus stalas, prie jo gražiai išpauostytos kedės, langai spalvoti, vienoje sienoje kabo didelis Lietuvos Kunigaikščio paveikslas, pieštas Lietuvoje."

CHICAGO. Anglijos generalinio konsulo pakvietimu Lietuvos konsulas Dauzvardis oficialiai dalyvavo Anglijos ambasadoriui Lordui Halifax pagerbti bankete. Tas rodo, kad Anglijos oficialai pripažįsta nepriklausomas Lietuvos atstovus.

NEW YORK. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pradėjo šiuos metus su 15,379 nariais. Jis turi veiklią kuopą Toronte.

SO. BOSTON, MASS. Lietuvių Piliiečių Klubas skelbia kontestą ir skiria dvi dovanas (\$50 ir \$25 karą boną) uz geriausias mintis iš 400 zodzių parašytas, tema "Lietuvos Nepriklausomybė, Jos Dabartinė Reiksmė". Rastų gerumą spres "Darbininko" ir "Keleivio" redaktoriai ir advokatė S. Šalnienė.

CHICAGO. Kompozitorius Petras Sarpalius, per 30 metų Amerikoje gyvendamas, surinko 5,000 liaudies dainų ir melodijų. Sarpalius yra sukūręs plačiai zinomą "Šitas Mylimas Krastas" dainą.

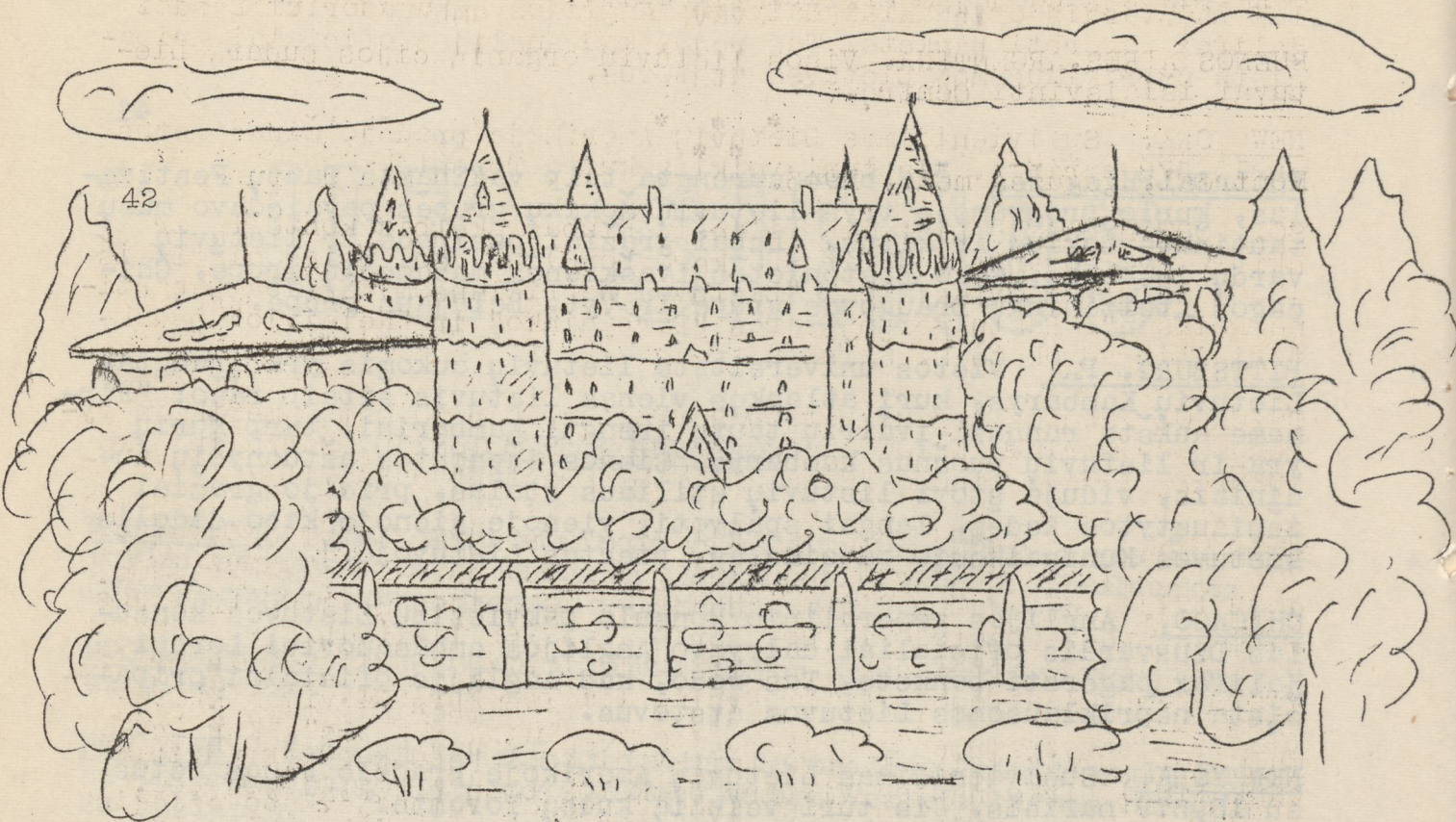
NEW YORK. Amerikonų katalikų "America" žurnale, Latvijos Atstovas Bilmanis ėdėjo straipsnį "Sea Power in the Baltic", kur ėrodo Latvija, Estija ir Lietuva esancios ėstorijos skirtos Baltijos jūrų laisves saugotojos. Profesorius Pakstas lietuvių spaudoje paskelbė ėdomų straipsnį apie lietuvių tautos siekimą jūros ir pasisekimus Klaipėdoje ir prekybinį laivyną kuriant.

CHICAGO. Lietuviai per savo taip vadinamas "spulkas" (kredito bankelius) pirkė naujos Victory paskolos bonų uz \$2,019,943.00,

BALTIMORE, MD. Vietos lietuviai komunistai negražiai savo patriotiskumą Amerikai ėrodė, nes Sovietų reikalams surinko \$800, o Amerikos Raudonajam Kryžiui tik \$140.

BUENOS AIRES, ARGENTINA. Visos lietuvių organizacijos sudarė Lietuvai islaisvinti Centrą.

Montreal, gegužės mėn., 1943.

RIMELIS

Marija Aukštaitė

Man buvo šeši metai, jis buvo gi, arti trisdešimts devynių, bet mes buvom draugai. Išduota toli nuo tėvų pas dėdę daktarą, slampinedavau aplink aukštą, rūmingą palocių, kurs baltu bokstuo-
tu stogu kysojo iš vainiko medžių, ir dėdę Klemensas su savo gra-
žia aristokratiška šeima - atvažiuodavo iš miesto čia vasaroti.

Šis baltas palocius tarytum gulbė ruošdamasi skrysti, dunk-
sojo seno dvaro sode, kurs nuo neatmenamų laikų buvo turtingas se-
nomis liepomis, berzais, kastanais, akacijomis, alyvų ir jazminų
kerais.

Puikios išgracavotos alejos, skersais pjūviais viena kitą
perkirsdamos, dengesi senų liepų šešeliais ir ūksme, dvelkė ve-
sumu.

Už jų, - pakumpe obelys lenkė šakas nuo daugybės vaisių,
o ten toliau - tūlavo naujasis sodas su plotais inspektų ir uo-

gynų gojais.

Aplink sodą, tęsėsi aukštas akmenų parkonas baltomis kalkėmis dažytas, kurs juose visą sodo žalią augmeniją ir baltos gulbės išvaizdos palocių, lyg jauną mergaitę zaliame rūbe.

Taip apsuptas palocius stovėjo kiek aukščiau priekalnėly. Balto marmuro astuoni pilioriai vedė į gonkų verandą, kur žvilgėjo nuauksintos durų rankenos, stambios kaip ir viskas čia stambu, be galo stambu, kad žmogus stovėdamas šioje verandoje - išžiurimas tik kaip mažas taškelis.

Prieš palocių - platoka aikštė. Aplink ją - klišių klišiai, gėlynai! Čia juokėsi pasaulinių gėlių kolekcija iš rūpestingai prižiurimų eželių; ten toliau - mojo ružavi ziedai nuo botaniskai parinktų medžių, jų žemai nuskleistos šakos, siūlėsi gyvai apglėbti, apsikaisyti, lyginai kaip sielą dorybėmis.

Pro šiuos klišius, gazonus ir gėlynus, - vingiavosi kelias baltučiais zvirgzdeliais nusijotas. Juo dažnai pasirodydavo liukusu žvilgas pavazas traukiamas ketverto arklių, ir iš jo sypsodavosi puriais plaukais dvi jaunos galvelės - tai Joanną ir Aldona kaimyninio dvarininko dukros.

Dėdė jas pasitinka ištiestomis rankomis, seserėčios nudūzgia baltas papurusias suknius papūtusios, kabinasi, bučiuojasi, myluoja vienos su kitomis, o Klaudijus mano pusbrolis, kurs visuomet nesiojasi knyga - joms kukliai nysisypso. Paskum jie visi, - pasileidžia sodais... kryščia, zaidžia, vaikščioja ir begioja alejomis, visi gražus ir trauklus kaip angelai, svaručiai kaip snieguoles.

Mane su kitais vaikais - saugoja auklė. Mes turime gražutį darželį vidury sodo, pilstome į formeles smelį, bet bene man smelis pilstyti?! Aš mieliau brisčiau per suartus laukus, ečiau vagoną paskui tevelio žagrę, iškelčiau jam titnagu ugnies, uždegčiau pypkę, ir kai jis ilsetųsi, - aš priejus glostyčiau suilusius jaučius, vakare juos su teveliu išsivaryčiau į lankas, braidžiočiau basa rasose iki vidurnakčiui... bene man ponų gyvenimas?!

Dažnai nuo auklės pranykstu. Ir kad ne baltą gazinę suknytę - išsukčiau ten į dvaro kumečių vaikų būrį, zaisčiau laisva, juk tai man artima klase - mes visi artojų vaikai!

- Ak, kad ne tą suknytę ... - galvodavau. - Išsiversčiau ten pro parkoną, arba išglinkčiau pro vartus, prie kurių nuolatos ry-mo sodo sargas, prieš mane lyg prieš damą nusilenkdamas.

Ir, ligi čia atėjus - sustok. Kažkoks padorumas ir dėdės

Montreal, gegužės mėn., 1943.

garbė sulauko, švarus baltas rūbėlis vėl nuplāsdena takais, sugriš-
ta į darželį pas auklę, kuri jau prieš valandėlę tavęs pasigedo.

Taip nuo jos niekur – nei šiukšt. Taip dėdės įsakyta, taip vykdoma.

Mūs auklė gera. Ji turi jai keletą raukšlių veide, bet kad jų neturėtų, atrodo, kad jos žodžiai neturėtų tiek svarbos.

Dabar mes jos klausome. Klausome kaip motinos. O ji viską po valandomis: ir maistą ir miegą. Viską po taktu: ir žodžius ir žingsnius.

Bet, vieną kartą – sulaužiau viską.

Prie mūsų sodo – susirinko iš kumetyno vaikų spiečius. Jie užė, klegėjo, svilpė ir koliojosi kažką prispyrę prie parkono, – svaide smelio saujomis, kvatojo.

– Aš... jums nieko nepadariau... – kartojosi ne kalba, bet kažkoks baidus sniokstimas, persiemęs baidė.

– O, Jėzau!.. neužmuškite... – susitraukė balsas užgniūžęs, ir aš susijaudinus palikau auklę, ir išsiveržiau pro sodo vartus.

– Myra! Myra!... – šaukė be kvapo auklė, bet aš jau buvau vaikų būry. Jie susigedo. Paleido akmenis ir smelį iš saujų, prasiskyrė į šalis, ir mano balta suknutė išsikovojo taką.

– Rimeli! – surikau pasigailėjimo ir džiaugsmo ašaromis, pamąčiusi tarp dviejų remėncių pažistamą kabancią butybę, skurluotą ir baidę, apsikarsčiusią įvairiausių škarų gabalais tarytum medaliais, bet kai iš jo akių tryško asaros, aš pribegau, prisiglaudžiau, ir mes abu apsikabinę beveik balsu pravirkome.

– Rimeli! Kaip tu taip toli atėjai iš mano tėvelių kaimo?!...

- Ateĵau, maĵyte, tavęs išsilgau. Čia pas verpęją Jonę pernakvosiu, gal atbęgsi?... nęs rytoj vel einu. Daug turių apeiti. Dabar visa Lietuva mano! Ateĵau tau pasąkyt, kad caro naćelstva man visus generolų dvarus atidavę. Ir sis mano! Ir tas palocius kur tavo dedę!

- Tad, eikš, Rimuk, eikš pernakvosi. Tavęs pas verpęją neleisiu, - vaikai užpuls.

Ir aš buvau betysianti vargšą pusprotęlį pro vartus į palocių; man rodęsi bele tik žiba žmogaus akys, bi tik esybe - mes visi lygūs, bet auklę manę nutvęre, atplešę nuo Rimelio, ir jis liko uz vartų, dregnas akis į manę iremęs.

Pro žydinčius kliombus ji manę vedęsi bardama ir aiškindama, kad elgetęlių reikia gailętis, juos susęlpti, bet kiekvienas privalo buti "savo vietoje".

Maĵai girdęjau auklę. Mintis ir širdis nešęsi Rimelį. Jis stovęjo man akyse ašarotas ir apdrisķęs uz vartų; o auklę man pasirodę nezmoniskai žiauri, nepaisanti žmogaus.

Rūnę ją palikau. Nubęgau į dędęs Klemenso kabinetą su malda, kad galćciau parsivesti Rimelį.

* * *

Rimelis buvo mano tęviškęs kaimynas. Jis atrodę labai senas, maĵas susitraukęs padaręlis, su labai apželusia galva ir barzdą, ilgoka ariška nosis - kysodavo iš plaukuoto veido, o iš po auks-toš raukslętos kaktos, - žibedavo dvi lyg pelesiuotos akys isteriskai didingos, nuoširdziai geros.

Jis vaikšćiodavo ant dviejų remęnčių - lazdu po pažastimis pakištų, ir kai jis eidavo - pakeldavo abi kabancias kojas, ir atrodydavo, kad tarp tų lazdu letai, labai letai, - supasi kokia tai vargšę nesveika bezdzionele.

Tikrenybęj gi, - buvo žmogus. Ir dar garsaus, didelio ūkininko Rimo sūnus. Žmonęs sakydavo, kad jis ejęs aukstą mokslą, draugavęs su ponais ir kunigais, bet studentaujant rusų valdzia guseke ji vadovaujant lietuvių atgimimo studentų grupei, ir pasalino iš universiteto.

Sugrižęs į tęviškę - jis užsibręžę veikti kaimų aplinkumoj. Bet, liko pęrsękiojamas valdzios, o ir tevai kartais primesdavo, pabardavo uz išęikvotą laiką ir pinigą; maĵai paisydavo menkcio isbalusio studento.

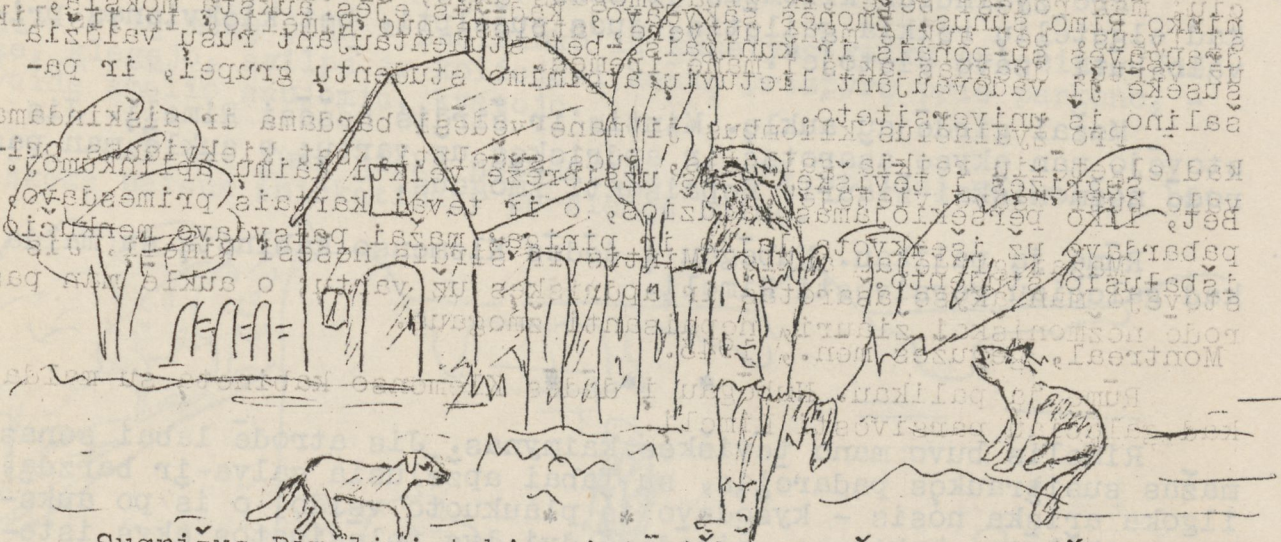
Montreal, gegužęs mėn., 1943.

Rimelis to nepaisė: jis suorganizavo keliu aplinkiniu kaimu slaptas jaunimo lietuviskas mokyklas, pats mokytojavo, uodavo paskaitas.

Zmones ji panilo, tevu rustumas atsileido, tik zandarų akys dar labiau atkrypo, dar labiau persekiojo.

Taip viena karta, kada jis turejo bendra visu savo kaimu jaunimo susirinkima - cia uzklupo zandarai, surakino i pancius, ir isveze Rimeli i kalejima.

Iš kalejimo jis grizo po keliu metu, bet jau nebe tas... Pargozliuo isispyres i dvi lazdas plaukais apzeles ir isprotejes; gan dai plito, kad tyčia toks gyvas iskankintas pabaisa paleistas, kad tuo budu kitus lietuvius ibauginus, ir atgrasinus nuo tautos darbu.

Sugrizus Rimeliui tokiam i teviske, ir sunes ji pazine stauge is gailescio. Zmones verke ir verzesi ji pamatyti, o jis nenu rimdavo: gozlinedavo ne tik po savo kaima, bet po visas parapijas ir tu laiku Lietuvos "gubernijas"; atlankydamo visus pazistamus visus broliais ir seserimis vadindamas, nes visa Lietuva jo teviske, jo nuomone - "tikra nuosavybe".

Zmones ji sulauke - jau is tolo ant dvieju remenciu kaba luojanti pasitikdavo. Vaisindavo, pernakvydindavo - jis visiems atrode savas, uz visus atkentejes.

Mano teveliai Rimeli ypatingai myledavo. Pas mus atsluncaves - be keliu dienu neiseidavo. Mamyte ji apskalbavo, aplopydavo, isprausdavo, pakeisdavo baltinius, o tuo laikotarpiu - mudu budavome didziausiu draugai.

Jis visuomet nešiodavosi per peti persimetes dideli krepši

Nepriklausoma Lietuva

prikimšta įvairiausių popierių - tai buvo jo "pinigai", "proklema-
cijos", įvairiausių "nuosavybių dokumentai", ir mes sklaidydami
juos siltame užkrosny arba vasarą obelų pauksmeį, - abu netverda-
vome džiaugsmu, tik kai jo baisus veidas nusikaisydavo juoku, - man
atrodėdavo, kad jis verkią. Tada jo pabugdavau, begdavau pas mamy-
tę pasakyti koks jis vargsas, o mamyte apsiašarodama sakydavo:

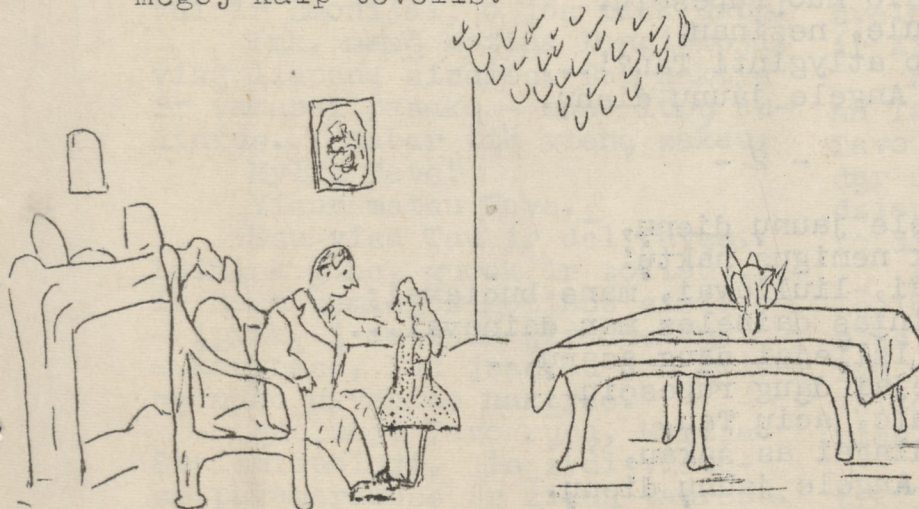
- Vaikeli, Rimelis didelė auka...

Gailestis susipyndavo. Tūnodavau žiūrėdama į jį, į jo keistai
iskreiptus pirštus, į kojų pežas pušiau užsuktas, ir kai išlydėda-
vau jį pro kryžių viėskeliu iš tėviškės - ilgai akys nusekdavo
paskui krutanciais dvi lazdas, ir kai jos su šesėliu pranykdavo ho-
rizonte, aš grįždavau galvą nuleidus pas kryžių; prasydavau Dievo
palaimos Rimeliui, kad jį sunes nesudraskytų, ir kad kada nors jį
vel pamatyciau.

Išvežta iš tėviškės - ilgėjausi visų. Ilgėjausi ir to kryžiaus,
ir to horizonte išnykstančio seselio.

* * *

Pamačius jį prie parkono priblokštą bet prailgtą ir rodos sa-
vą - nenurimau. Kabinete stovėdama prieš dėdę Klemensą maldavau...
Pasakoju, koks man brangus Rimelis, koks jis nelaimingas, kiek
jam reikalinga globos, pasigailejimo ir meilės; daugiau nei kad
mano zuvytei uždarytai akvariume, daugiau - negu katineliui kniau-
kiančiam prie virtuvės durų, daugiau nei suneliui netekusiam kojų.
O be to, jis man mielas kaipo mano tėviškės atstovas, pilkoj ser-
megoj kaip tėvelis.

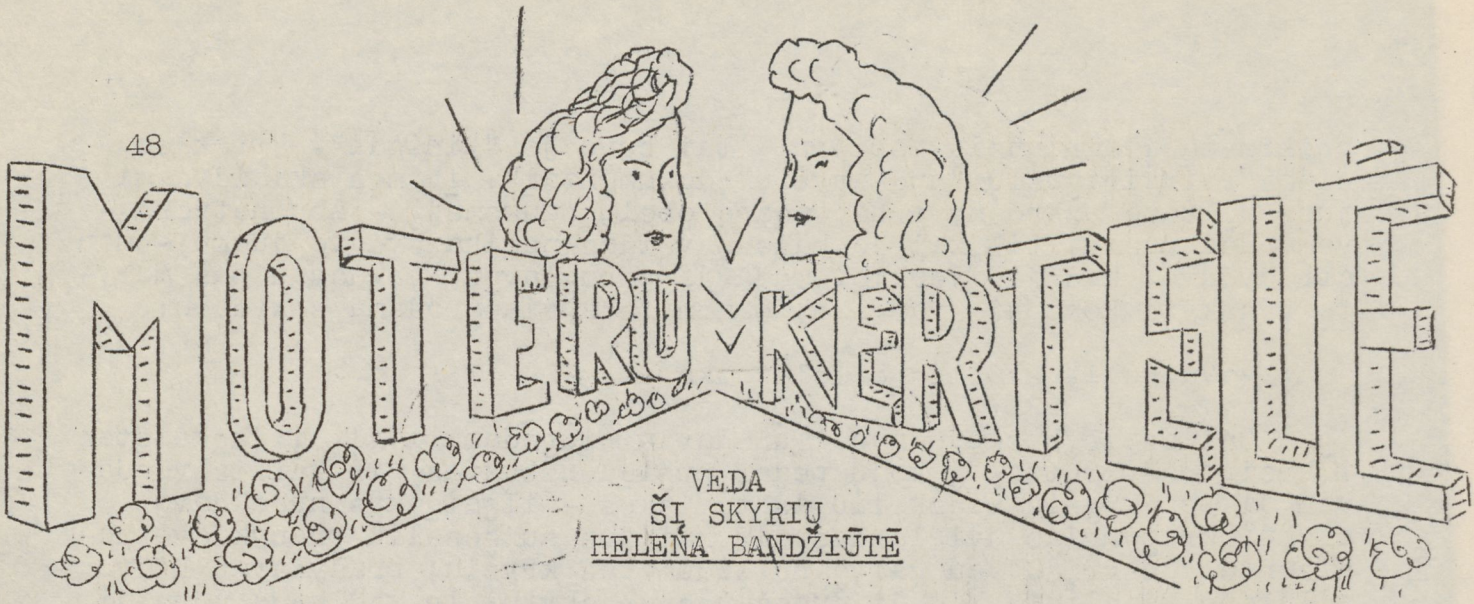
Mano akys degančios vil-
timi ir baime, buvo išmi-
gę į dėdės veidą, kurs
buvo tarytum be zado, be
judėsių, be mažiausios
zymes gailescio ar susi-
jaudinimo; jis žiurejo
pro langą į tolius, tary-
tum jis permate amzius
praamzius, rodos visas ak-
menine statula pavirto.

Pagaliau, nusviro į ke-
dę, prisitrauke mane prie
savęs, ir glostydamas ma-
no plaukus - patrauke

skambučių. Duryse pasirodė kambarinė, jauna ir graži brunete; baltų
ripų žiūrsteliu apsikryžiavus, gyvu šypneliu apsikaisius.

(bus daugiau)

Montreal, gegužės mėn., 1943.

VEDA
ŠI SKYRIŲ
HELENA BANDZIŪTĖ

Skiriu Motinoms - Motinų Dienoje

ANGELE, JAUNŲ DIENŲ

- I -

Angele jaunų dienų,
Kiek Tu mačiau vargų
Kaip aš mažutėlė dar buvau.
Mylejai mane, glamonejai...
 Auksas nuo Tavo plaukų
Pabalo nuo rūpesčių!
Motule, nežinau,
Kaip atlyginti Tau?!...
 Angele jaunų dienų.

- 2 -

Angele jaunų dienų,
Kiek nemigus naktų!
Šupai, liuliavai, mane bučiavai;
Svelnios dainėles man dainavai...
 Isliejai daug ašarų...
Turejai daug rūpesčių...
Motule, acių Tau,
Sirdingai aš sakau,
 Angele jaunų dienų.

HELENA.

* * *

LAIŠKAI MOTINOMS ⁴⁹

Dangiškoji Mano Motinėle,

Tau vienai aš galiu pašiguos-
ti, kad aš jau neturiu žemiskos
motinėles. Ji kape nubalusiu vei-
du, išvargusiomis rankomis, be-
jėgiu kunu...

Bet, pakyla mintis nuo jos
kapo, kur Tu amžinai savo rūbais
jos sielą suvysčiusi, priglaudusi...
zvelgi į žemę, į mane par-
klupusią, ir teiki vilčių... lai-
mini ir guodi.

Zinai, Motinėle, kad aš silp-
na. Silpnesnė už visus, bet kai
Tavo palaima man spinduliuoja,
aš myliu Tave ir visą pasaulį,
ir už tą širdį, kuri dabar kapuo-
se mano Motinos relikvijose - aš
nezinau kaip Tau atsidėkoti, kad
jinai išiebtų tąją meilę Tau, Die-
vui ir žmonijai; o jos tiek daug!

Imk, mano Motina Dangiškoji,
visą liepsną širdies. Tau naktys
ir vakarai pasako - mano lūpų au-
dinius... dabar tik vieną sakau:

Myliu Tave!

Visur matau Tave.

Esu visa Tau ir dėl Tavo.
Laimink mane, guosk ir toliau...
ir mano žemiskos Motinos sielą,
- įpynk, į amžinus žirandelių
aukstybes, kad jusciau jos svie-
są mano gyvenimo naktysė.

Buciuoju Tavo rūbą, Marija
Skaisčiausioji, jis žydi visuo-
se pavasariuose ir žiedų taurėse.

Visados, visados Tavo -

M.A.

* * *

Mano Brangioji Mamyte,

Šiandien Motinų Diena! "Mo-
tina", kaip švelniai šis var-
das ausyse skamba!

Visas pasaulis prie šios
progos, - syeikina Motinas teik-
damas joms širdingiausių, jaus-
mingiausių linkėjimus.

Pats dangus kloniojasi prieš
Motiną teikdamas jai užtarnautą
pagarbą.

Brangioji Mamyte, ne vien
tik šiandien noriu Tave pasvei-
kinti, bet kiekviena mano gyve-
nimo diena - bus meilės ir dė-
kingumo jausmas mano širdyje.

Nėrą pasaulį užtektinai
kilnių žodžių aprasyti, nupieš-
ti Tavo pasisventimą.

Iš mano jaunų dienų, buvai
švelnumo, kantrybės, darbštumo
ir kilnumo pavyzdys.

Lai Gerasis Viespats laimi-
na Tave ir lai pasiilgina dar
Tavo buvimas mūsų tarpe, - idant
dar daugel metų galėtumem pasi-
dziaugti Tavimi ir dziuginti Ta-
vo dienas.

Aciu, Tau Mamyte, už išauk-
lėjimą, aciū Tau, už naktis ku-
riąs be miego praleidai, aciū
Tau už asarą kuriąs dėl manęs
išliejai, aciū už dainas - ku-
riąs man dainavai.

Ypač aciū Tau, už atsiekimą
tikslu, apie kurią aš iš pat mažens
svajojau.

O Tau, Viešpatie aciū, kad
leidai vienam iš Tavo angelų tap-
ti mano Brangiąja Mamyte.

HELENA.

* * *

Brangiausia Mano Mamyte!

Koks yra neapsakomas džiaugsmas, kad turiu Jumi, Brangi Motinėle šioj brangioj "Motinų Dienoje".

Šiame laiškuoty, noriu išreikšti savo didžiausį dekingumą už visą rūpestį ir vargelius, kuriuos darytė mane auklėdamos, norėdamos ismokyti ir išauginti lietuviskoj dvasioj svetimoj salelej.

Lietuviškai melstis, skaityti ir rasyti, tai Jūs, Brangi Mamyte, mane pirmiausia išlavinate.

Taipgi atmenu kaip siandien tą laiką, kada laikydamos ant savo kelių - mokinote lietuviskas dainas: "Kur Nemunas ir Dauguva",

"Kada noriu verkiu" ir kitas...

Sv. Kazimiero parapijos svetainėje, koks parengimas įvykdavo; vesdavotes mane parodyt gabumus; nekartą pareidavau iš parengimų su gražia dovana. Tas viskas per Jūsų rūpestį įvykdavo ir Jūs didžiausias kreditas priklausė. Lietuviškumo sekla Jūsų paseta - neišraus niekas man iš širdies, iki mano gyvenimo pabaigai.

Kiek naktelių savo melsvas akeles neužmerkėtė; būdėjote sunkioje mano ligoje, mazytei esančiai ir kituose įvykiuose.

Bunant "Mokytojų Seminarijoj" nemažai rūpesties panesėt, kas savaitė su Tėveliu aplankydavote.

Turėčiau labai daug, Jūs, Mylima Mamyte, priminti, bet mano plunksna per silpna tą padaryti.

Nesuskaitomai kartų tariau mažą žodelį einanti iš širdies:

Aciu, aciū, Brangi Motinėle. Sveikinu šioj brangioj Motinų Dienoj; meldžiu Aukščiausiajį, kad užlaikytų mano Mielą Mamytę metus ilgiausius ir laimingiausius; gerą sveikateleį ir stiprybę

Paklusni ir Jūs mylinti dukterė, -

Marutė Arlauskaitė.

* * *

Motinėle Mano Brangi,
Širduzele Mano Šaldi!

Gana privargai ir prisikankinai ir daug naktelių nemiegojai, mane ant rankelių nesiojai.

Nevieną asarėlę išliejai, kol mane išauklejus išleidai į tolimą šalį laimes ieskoti.

Skiriantis paskutinį kartą - apkabinus mane savo svelniomis rankelėmis prispaudus prie savo verdancios širdies, liejai gailias savo asaras ir tarei žodelį iš savo skausmu apspuogavusių lūpų; silpnu balsu tarei:

- Dukrele, neužniršk, manęs ir savo krasto.

Motinėle Mano Brangi, Tavo žodeliai ir karšta meilė iš mano širdies niekažos neišeis. Ar aš gulu, ar aš keliu; apie Tave Motinėle, svajoju.

O, tylu man tylu, nakties tyluma kankina mane. Nepaliauju svajoju, ir mano siela su didžia audra ir su vejais klajoja. Nerimsu, kad per tokį ilgą laiką savo Motinėles nemačiau ir jos spindinčių akelių ir jos svelnių ir meilių suraminimo žodelių negirdečiau.

Kiekvienos Kalėdos ir Velykos - mes apsikrovę valgiais ir gėrymais ir aš vistiek nepatenkinta ir mano apverkta, nes zinau - Jūs ten badaujate!

Dabar sulaukus brangiausios šventės Motinos Dienos, norėdama pagerbti ir pabranginti; suteikti dovana, atsilyginti už jos vargą - neturiu progos... Dievo bausme nubaude pasaulį, karo laikas, užtad apsunkti vargų nasta - negalim susizioti su savo tėveliais, broliais ir sesėlems, kad pasidalinus vargais ir bedomis.

Motinėle Mano Brangi, vie-

Nepriklausoma Lietuva

nos dovanos aš trokštu iš Dievo,
- Tave, Motinėle, gyvą pamatyti
ir prie Tavo krūtines prisiglaus-
ti. Tavo suraminimo zo delius
išgirdus - nuslinktų sunki nasta
nuo manęs; širdis nurimtų.

Su šiuo laišku, linkiu, kad
kitą metų Motinos Dieną būtų pa-
saulų ramybė ir laisva Lietuva.
Tėvynė, kad galėtumon ten nuvažia-
vę ramintis su tėveliais ir visais
saviškiais; o kad ir nenuvažia-
vę, tai nors laiškais susisiektume.

Lai gyvuoja Lietuva!

Lai gyvuoja mūs Motinėlės!

Lai gyvuoja visi saviškiai!

Su pagarba,

M. Kilimonienė.

* * *

Gerbiamoji Redakcija!

Turėdama valandėlę laiko,
raštau apie savo Motinėle ir vi-
są kitas motinas.

Iš kur ta Motinėle galėjo
žinoti tiek daug kilnių dalykų,
nes ką tik ji sake - tai viskas
yra teisybė.

MOTINOS ŽODIS

Motinos žodis garbingas,
Jausmas gilus, stebuklingas.
Viltis. Pagoda krūtines -
Lig valandos paskutinės.

Gera turėti tėvelį,
Žmoną, segutę, brölelį, -
Bet Motinėle geriausia!
Dievo dovana brangiausia.

Kai nuliūdimas suspaudžia;
Niekas varge nepriglaudžia.

Montreal, gegužės mėn., 1943.

Nieks nenori mums padėti;
Varge suspaustam kentėti.

Motinėle seno ar jauno:
Ašaras gailias nuplauna,
Priverčia širdį nurinti;
Stengiasi skausmus nuimti.

Sopulius mūsų atjaučia,
Ir prie krūtines priglaudžia;
O kai ji ilsisi kapuose,
Mes skęstame nuliūdimoose.

* * *

Jau mano Motinėle ilsisi šaltuo-
se kapuose. Ji man žodelio ne-
kalbės, širdelės neramins.

Motinėle mano mieloji, kad
aš Tave turėčiau - ant ranke-
lių nešiočiau. Tavo veidelius
bučiuočiau, Tave gerbti nenus-
točiau.

Velinu iš širdies visoms
mergaitėms mylėti savo motinė-
les, nes kaip dainos žodžiai
sako:

"Nukris lapeliai,
Atzels ir kiti;
Numirs motinėle -
Jau kitos nebus".

Marjona Žemaitienė

Montreal, 1943.

* * *

Motinos lūpos yra gražiausių
garsų muzika, visų amžių
svarbiausioji simfonija.

* * *

Motina yra dalis dievybės. Ji
nešioja savo širdy tyriausios
meilės saulę.

M.A.

* * *

MINTYS APIE MOTINĄ

OMNIA VINCIT AMOR

Visa gili meilė turi religijos, bet motinos meilė yra minkštesnės šviesos syras tarp širdies ir dangiškojo Tėvo.

Motinos meilė galinga. Nors jos širdis silpna, tačiau savo silpnybe viską nugali.

Jaunystė vysta; meilė silpsta; draugingumo lapai birsta. Bet motinos paslepta viltis viską pergyvena.

Kiekvienas kūdikis ateina į gyvenimą perdėm aukšto meilės vartus. Ispradžių kūdikis čiulpia peną iš motinos krūčių, bet vi suomet maitinasi jos širdim.

Viena gera motina yra verta tūkstantį tėvų.

Jokia kalba negali išreikšti motinos meilės galybės ir grožio ir heroizmo ir didybės. Ji nenusigąsta ten, kur vyras tupčioja, ir stiprėja, kur vyras silpsta. Ir pasaulinės laimės dykumą nusviėčia savo negęstancios ištikimybės skaistumu, tarytum dangaus zvaigždė.

Šiame šaltame ir kurčiame pasauly nėra gilesnės, galingesnės, nemirštančios meilės versmės, kaip motinos širdies versmė.

Motina - laiko sielos raktą.

Motinos širdis - vaiko mokykla.

Motina - švenčiausias žemės kūrinys.

Jauna motina - saldžiausias reginys, kurį gyvenimas mums nudengia. Motinos meilė - visos palaimos šaltinis.

Kada tik savo vaizduotės akim pamatau savo mirusią motiną, ji sunkia ašaras iš mano akių.

Kur motinos kojos vaikšto, ten yra dangus.

Motina - tavo kalba yra bažnytinių smilkalų debesys; tavo balsas kuria šventovę ir tyčiojas iš trimto garso visų mažiau išmintingųjų, kurie laiko tą matą, kuriuo žmonės norėtų mokyti. Motinystės pastanga svečiai ir ramiai išmatavo tą ezerą, kur glūdi amžinybė - po placiaaikiu vaiku. Ir kai vaikas iš tavo glebio išeina į gyvenimą, tu vis dar gali paliesti jį savo pirštų galais. Nors jis vaiksciotų kur vejai žiauriai dvelkia, arba skarletine liepsna slepia Egipto gyvatę, jo širdis girdi tavo lūpų snibzdesį.

Būti motina - tai didžiausias pasaulio pašaukimas. Niekas neturi tokios galybės ir itakos pozicijos. Ji laiko savo rankoj tautų likimą. Ji kuria kilnius tautos piliečius.

Vyras pasitaria su savo žmona, bet jis klauso savo motinos: jis klauso jos, kai ji pasisalina iš šio pasaulio. Ir jos idėjos tampa jo principai - stipresni negu jo geiduliai.

Tėvas gali atgręžti nugarą savo vaikui; broliai ir sesės gali tapti neisgydomi priesai; vyrai gali pamesti savo žmonas, ir žmonos - savo vyrus. Bet motinos meilė patveria visus. Gara ar bloga reputacija, pasaulio smerkimo akivaizdoje, motina vis dar myli... ir viliasi, kad jos vaikas sugrįš iš nedoro kelio ir atgailaus. Ji vis dar atsimeina kūdikiskus sypsnius, kurie kadaise dziaugsmu pripildė jos širdį, gardzius juokus, linksmus jo kūdikystės sukčius, besiskleidžiančius jo jaunystės pažadus. Ir niekas negali priverst motinos manyti, kad jos vaikas niekam nevertas.

Vaikai, pažiūrėkit į šias akis, pasiklausykit šio mielaus balso, juskit tą jausmą, kurį kilni ranka teikia jums! Įvertinkit šią ranką, kol dar turit brangiausią dovaną - meilią motiną. Skaiatykit neismatuojamą šių akių meilę; supraskit šio balso ir zvilgsnio rūpestį. Savo ateities gyvenime, jus galbūt turėsit prietelių, meilių ir brangių, bet niekad nerasit tos neisreiskiamos meilės prakilnumo, ką tik vienų viena motina tegali teikti.

Motina - bankas, kur mes taupome savo žaizdas ir rūpesčius.

Kūdikis yra motinos inkaras.

Kokių pamokų vaikas teikia motinai!

Motinos malda, tyli ir kilni, visuomet randa naują kelią į gausos sostą. Kūdikio gimdymas ir auklėjimas yra moteries išmintis.

Montreal, gegužės mėn., 1943.

Mano saldžiausios svajonės tebera to balso svajonės... kurs ramino mane kūdikysteje.

Aš dažnai matau savo motiną ateinant iš padangių telepatijos vielomis, ir aš apsiarasuju!

Motinos meilė neišsemiama, nekintanti, nepavargstanti.

Motina - tavo širdis gieda; tavo akys džiaugiasi. Tu miegi ir sapnuoji, tarytum Jeva rojuje.

Tavo širdis aimanuoja. Iš tavo akių teka skausmo ašaros. Tu matai, kai tavo mieliausias miršta, ir girdi - requiescat in pace.

Tavo akim švystelės skaistybė; tavo širdžiai ateis ramybė. Kai tu sedesi po vakaro ramiu padangiu, laikas išdžiovins tavo asaras ir palengvins tavo kančias. Nes tu žinosi, kad atvaidinai svarbų vaidmenį. Tavo meilė liks nemaringa. Tavo širdy bus atstautyta dangaus ramybė; tavo akyse liepsnos amžina Dievo skaistybė.

Motinos yra vienintelės dievės, kuriomis visas pasaulis pasitiki.

* * *

M O T I N A I . . .

J. Garunkštytė

Jau nuprausė rasa gegužės rausvą rytą,
Jau ilgesiu pakvipo sakoti azuolai,
Ir vieversio dainuzem padangę nurasytą
Palaimino Aukščiausias zodžiais parinktais.

Bet ko skausmų dažai nubaltino Tau veidą
Ir deimantus pabėrė iš liūdinių akių
O Motina, koks rūpes iš sypsočių Tau neleido,
Nors jau skrajoja larme, nors čia jau taip gražu?

Bijau paklaust, bijau, kodėl verki Tu šiandien -
Gal nesuprasiu aš; o kas suprasti gali?
Tas asaras turėčiau surinktį aukso tauren,
Jas saugoti ir gerbt, kaip šventą Grali!

Mamyte, leisk bučiuot pavargusią Tau ranką,
Leisk man raudot, parpuolus prie kojų mylimų,
Leisk man paimt tą skausmą, kurs širdį tavo lanko -
Aš apraudosiu viską, tiktai neverki Tu!

* * *

Nepriklausoma Lietuva

TOL MYLĒSIU TAVE

Skiriu J.R.

Kol blizgēs zvaigždēs erdvēje,
 Kol pauščiāi linksmāi čiuļbēs,
 Kol plaks širdis krūtīnēje,

Tol manō širdis mylēs.

Kol rasa gaiwins žoleles,

Kol lietūs laistys gēles,

Mylēsiu tave,

jog ir tavo širdis jaučia -

Ar gi ne?

Myliu tave -- net ir sapne.

HELENA.

* * *

Doros meilēs pasauly,
 gyvena Dievas ir jo angelai.

Suvystyk, mano meilē - mei-
 le, tik ne zemes aistra.

* * *

Meilē yra širdies kil-
 niausioji versmē; sielos puoņniau-
 sia lelija; tik reik prižiūreti
 i kur ji teka, ir kas vertas pasi-
 grozeti jos ziedais.

* * *
 Meilē neturi kaukēs. Jeigu
 ji iskelē sventā indā tyros sir-
 dīs; ji nebijo žmonių; kāketa
 širdis bijo ne tik Dievo, bet ir
 zemes gyventojų.

* * *

* * *

VIOLETOS PATARIMAI

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Mieloji Violeta!

Esu dvidešimts dviejų metų mergaitė, mokytojauju netoli šio miesto ir mokytojos pareigos ne tik begalo mane nuvargina, bet stačiai mano energiją ir upą atima.

Jokios disciplinos ir tvarkos klaseje nėra, nes neapkenčiu savo darbo. Mokinu vaikučius vien dėlto, kad patenkinus tėvelius, kurie daug dėl manęs pasiaukoję; save nemažai nuskriaudę, kad as mokslą užbaigčiau. Jų didžiausia syajonę ir džiaugsmas buvo, kad as tapčiau mokytoja.

Nemanau ateinantį metą toliau tęsti šį darbą ir nežinau kokiu būdu tėveliams apie tai pranešti, kad jų neuzgavus.

Patarkite, kas lieka man daryti.

Mokyt. B.B.

* * *

ATSAKYMAS:

Mokytojos darbas yra sunkus, bet kilnus ir garbingas. Reikia nemazo pasisventimo ir kantrybes. Tapti gera mokytoja, - reikia turėti tam tikrą pasaulimą ir sia-

me darbe atsiduoti - visa širdimi.

Yra svarbu ne tik vaikučiams mokslą suteikti, bet taipgi juos prideranciai isaukleti; ikvepti jiems kilnumą, darbštumą, dekingumą.

Jei gerb. Mokytoja B.B. esate be ūpo savo darbe - pasekmės negali būti geros. Tad, patariu nuo šio darbo atsitraukti.

Pasikalbėkite nuosirdžiai ir atvirai su tėveliais; isaiškinkite jiems, kad šiame darbe neturite pasaulimo.

Tikiu, kad Jūsų tėveliai supras, ir neužsigaus, nes jie nori matyti Jus laiminga! Ir, kadangi esate giliai studijavę pedagogijos mokslą - be jokio vargo rasite kitą Jums malonų užsiemimą, kuriame gal jausitės pilną pasitenkinimą.

Tad, geros laimės!

Jūsų Violeta.

* * *

Gerbiamoji Violeta!

Nepersenėjai susižiedavau su jaunikaiciu, kuris pirmiau

Nepriklausoma Lietuva

mūs susižiedavimo, - begalo var-
tojo svaiginančius gerymus.

Dabartiniu laiku jis daug
mažiau vartoja gerimą, bet nenori
man prizadėti visiškai ateityje
nuo šio blogo ipročio atprasti.

Mano teveliai susirupinę ir
man pataria neimti jį sau už vy-
rą; bet as jį begalo myliu ir tu-
riu viltį ateityje jį pataisyti.

Lauksiu Jūsų patarimo.

Suziedotinė J.L.

* * *

ATSAKYMAS:

Panele J.L., paklauskite
savo gerų tėvėlių patarimo, nes
jie iš širdies nori matyti tams-
tą laimingą.

Sunku yra, žmogų prie svaigi-
nančių gerymų įpratusį - atitai-
syti. Juk panelė pati sakai, kad
jisai nieko neprizada.

Bet, jei tamsta viltį turi-
te ir mėnate jį atpratinti nuo
gerymo, tad geros laimės ir pa-
sekmių! Bet, sunku tikėti, kad
tas pavyks...

Tamsta esi išimylėjusi, ta-
čiau blaiviai, aiškiai ir rimtai
apsisvarstykite, apsigalvokite
apie ateitį, kad nereiktų gailė-
tis.

Gero velijanti -

VIOLETA.

* * *

Kaip matote, Gerbiami Skaitytojai, čia pradėjome naują pedagogi-
nių klausimų skyrių. Jį veda viena mūsų geriausia pedagoge gerb.
VIOLETA, kuri mielai atsakines į visus paduotus klausimus.

Paklausimus prasome siųsti "Nepriklausomos Lietuvos" redak-
cijai, kuri maloniai patarpininkaus. "N.L." antrasas: 2538 Ber-
cy Street; Montreal, Quebec.

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

M E R G A I T Ė M S

STASYS YLA

Mergaitėi gėdos jausmas,
labai puošnus apdaras. Jei ji
vejavaikiskai nusviedžia tą ap-
darą, tai gali ir nebeusigasti
ir labiau save subiaurinti. Mat,
ji nebeturi gėdos, kuri galėtų
ją nuo to apsaugoti.

Gėdos jausmas labai švelnus,
trapus dalykas. Kaip spalvotos
dulkelės nuo peteliskių sparne-
lių nutrūna kiekvienas neatsar-
gus palytėjimas, taip gėdos jaus-
mą dilina ir bukina kiekvienas
nėkuklus palytėjimas, nepadorus
žodis, netinkamos mados, moder-
nūs sokiai, pornografiska lite-
ratūra, nepadorūs teatrai ir ki-
nematografi. Žmogus prie šių
dalykų pripranta. Ir taip pama-
zu, jam pačiam hejaučiant, ima
rodytis visai paprasta tai, nuo
ko pirmiau begdavo susigedusios
akys ir kraujas sokdavo į veidą.
Žodžių, kartais labiau gali-
ma susizeisti negu kardu.

Bet kitas yra - tai palaimin-
tas žodis: "NE", kurs daug mer-
gaičių yra apsaugojęs nuo blo-
go.

Garsus mokslo vyras ir jau-
nuomenės auklėtojas Foersteris
pasakoja matęs kartą toki atsi-
tikimą. Vienoje krautuvoje prie-
jo vyriškis prie jaunos mergaitės
ir emė ją kalbinti prie blogo.

(bus daugiau)

MONTREALO KRISLAI

KEISTA PAPŪGA MONTREALE.

Šių metų 9 dieną gegužės m., lenkų svetainėje - pasirodė neregeta papuga scenoje.

Šią papugą buvo parsikvietę lietuviški komunaciai iš New Yorko ir gyresi, kad tai esąs "Sovietų - Lietuvos" vyriausias atstovas Povilas Rutomskis.

Koki ištikrųjų "cina" Rubomskis turi, spėlioti neverta, bet kad sis "atstovas" pridare gedos kvietusiems jį komunistams, tai jau nereik nei kalbėt.

Vietiniai ruskeliai J. Vilkelis ir J. Lesevičius - susiriesdami scenoje gyre prieš akis paгодintą žmogutį rodydami jį pirštais, kad tai esąs "žymiausias Pasaulio diplomatas, didžiausias kalbėtojas ir kitų stebuklų darytojas Povilas Rutomskis."

Žmonės, kurių buvo galėję apie du dešetkai, - laukė, seke kiekvieną Rutomskio sujudejimą.

Bet, sis žmogutis juodam graboriskam rube apsirengęs, kiurksojo galvą nuleidęs lyg prieš mirtį senas gaidys; retkarčiais pasikrapstydamas pliką galvą; greičiausiai jis mąste kaip iš padeties issisukus, juk jis joks nei

oratorius, nei stebūkladaris.

Vilkelis susilo bemosykuodamas ir bereklamuodamas, Lesevičius pazalatino visus Vilkelio kalbos nedateklius, ir tada išnesama į sceną gaidų pastovėlis, publika nerimsta! Vieni mano, kad tas žmogutis nors ir mizernas, bet kad užtrauks internacionalą, gal tikrai sitą lenkišką salę nugriaus?!

Kiti mano, kad užgriaudžios Rubomskis savo balsu, tai bus nejuokai...

Na, ir kas?

Pasiklonioję mūsų ruskeliai juodam nuliudusiam graborėliui, istysia jį priekį kaip ciucialą j kanapes ir pastatę prie gaidų pastovėlio palieka.

Rutomskis dar labiau išbala, susikrapšto popierių bundulį ir atsidadusęs uzdeda ant gaidų pastovėlio.

- Jau jis giedos! - sušvabžda salėj.

Rutomskis nei gieda nei kalba. Niurna kazką po nosimi, ir graibosi... adjutantai nusigąsta ar tik jų oratorius neslamba, bet kai Rutomskis užsidejo akičius, na tai vyručiai palaukit!

Jis pamazeli... lapą po la-

pui versdamas, pradėjo slebizavoti... mikcioti ir kosėti, taip, kad jį reklamavę draugčiai - visai nosis nuleido, išslankiojo nuo scenos, ir pradėjo israude kuzdetis.

Salėj - tikra nerimastis. Dviejų desetkų publika - prunksčia juokais. Senas Jonas pasiraivo ir neiškętęs issitaria;

- Ką Pocenčalio Skardziene parase, tai jis dabar perskaitys.

Visi juokiasi, tik Rutomskio adjutantai suniure tyli.

Zmogelis pasiraivo. Jam nesmagu. Svetimą raštą perskaityti ir ne taip jau patogų. Jis pasisukinėja kaip papuga, pakaušį pasikrapsto, pro akinčius pasiziūri, ir vėl slebizavoja.

Išvadojė, susiūnyioja popieras, susikemsa į kisenių, ir norėdamas įtikinti publiką kad jis tikrai ką nors pasake; linktelėdamas issireiskia:

- Kai raudonoji armija atėjo ir išvadavo Lietuvą, tai ją pratęse nuo Baltijos jūrų ligi Vladivastoko."

Dori lietuviai gal būtų pykę už šį issireiskimą, bet matydami tame išreklamavotame "atstove" tik kanapiską ciučialą be minties ir be autoriteto, - nulydejo į nuo scenos tik nusispiovimu.

- Tiesa, kad jūs nukryžiavote Lietuvą su savo raudonais saranciais. - pasigirdo balsai, bet komunačiai spruko su savo keista papuga, ir dabar Montreale eina gražus juokai, kad mus komunisteliai jau visai eina prie bankroto.

Okey, jau jie ir savo graborių issireklamavo.

Matas Šilinis

* * *

MOTINOS DIENA PAMINĖTA.

Vytauto Didžiojo klūbo svetainėje, minėjo montrealiečiai "Motinos Dieną" su puikia programa ir su gausia publika.

Diena minėta 9 dieną gegužės, ir pazymėtina, kad tą dieną daugiau parengimu lietuviai kitur nerengė, juo toliau - tuo labiau pradeda samoningi Montrealo lietuviai kultureti ir vienytis.

* * *

PRANEŠIMAS.

Šiuo pranešama gerb. Montrealo visuomenei, kad Kanados Lietuvių Taryba isnuomavo visai vasarai Ville La Salle ažuolyno parką, kur kas sekmadienį bus rengiami piknikai su įvairiomis programomis ir idomumais.

Taryba ruošia parkę sustatyti naujus stalus ir suolus, taipgi planuojama turėti savo virtuve ir kiti patogumai.

Pirmas piknikas įvyks 30 dieną gegužės - šio mėnesio pabaigoje, tad prasome visų Montrealo lietuvių nepamiršti 30 dienos gegužės ir atsilankyti į pirmą šio sezono pikniką.

RENGEJAI.

* * *

Ažuolyno parko reikalais: leidimu, stalu ir suolų padirbimu; taipgi visą piknikų seimininkyste - vadovauja Villasaliečiai. Jų prieky darbščiausi mūsų vadai: p. Jonas Leknickas, p. Duncikas, p. Kuprevičius, Zabiela, Jasūtis, Škuda, Matulis ir kiti.

* * *

GEGUŽINĖS PAMALDOS.

Per šį visą gegužės mėnesį, lietuvių Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje - įvyksta labai gražios gegužinės pamaldos 8 valandą vakare.

Pamaldas laiko vietinis klebonas kun. J. Bobinas, pritariant chorui ir gražiai miniai maldininkų.

Gražu ir kilnu, kai vakaro prieblandoje plaukia šventi garasai:

"Sveika, Marija,
Dievo Motina;
Kaip saulė sviesi,
Kaip siela gryna..."

Čia prisimena Lietuvą, kur kiekvienam kaimė renkasi nuvargę žmonės, sunėsa pievų geles Marijai, ir suklaupę su visais kaimynais dalinasi maldomis.

O, Lietuva! Kas dabar puošia tavo lusnų paveikslus, ką kalba šių gegužės dienų vakarai?

* * *

PARAŠĖ IR SUKOMPOZAVO.

Mūsų kuklus ir tylus menininkas Kazimieras Žiziūnas, sukūrė ir sukompozavo puikų ir žavingą kūrinį "JAUNIMO MARSAS".

Garbė p. Žiziūnui, kurs vis išėina su gražesnėmis meno rožėmis, ir mus apdalina pasigrožėjimui.

Apie šį "Jaunimo Marsą", teks parašyti kitoje "Nepriklausomos Lietuvos" laidoje.

Dabar, linkint autoriui laimės ir sveikatos - ten kitame kambarį užia pijano klavišai, skandina sielą į nemarias muzikos bangas.

Klausutė

* * *

Nepriklausoma Lietuva

LIETUVIŲ AUTORIŲ KNYGOS

Montrealo miesto didžiausiame knygyne yra išstatytos mūsų lietuvių rasytojų knygos anglų kalboje. Tai Antano Vaiciūlaicio "Outline History of Lithuanian Literature"; ir Aniceto Simucio "The Economic Reconstruction of Lithuanian after 1918".

Šiomis knygomis labai susiūdomavo knygyno lankytojai ir noriai jas skaito.

Gerai būtų, kad daugiau panašių knygų patektų į didelį miestų knygynus.

* * *

SVEČIAI IŠ BOSTONO.

Šiomis dienomis lankosi Montreale jauna porėlė iš Bostono, tai p. Juozas ir Onutės Kuprevičių giminės, kurie praleidžia Kanadoje "medaus mėnesį".

P. Kuprevičiai yra uolūs Kanados Lietuvių Tarybos veikėjai.

Kaip jaunavedžiams, taip ir p. Kuprevičių šeimai, linkime laimės ir pasisekimo.

* * *

CENTRO PIRMININKAS TORONTE.

Praeitą savaitę lankėsi Toronte K.L.Tarybos centro pirmininkas Antanas Navickas, kurs buvo nuvykęs į Toronto K.L.T. skyriaus visuotinę susirinkimą.

P. Navickas parsivežė ne tik gražių išpuodžių, bet ir gražią auką "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalui. Aciu Torontiečiams!

* * *

VILLE LA SALLE ŽINIOS.

Kanados Lietuvių Tarybą pikininkams vietą paėmė tame pačiame ažuolyne, kaip ir praeitais metais galę pirmos Ave.

Prasome lankytis. Pakvėpuosite tyru oru ir sykiu paremsite grynai lietuvišką darbą.

* * *

P. Škudų sūnus Bronius sava-noriu įstojo į jūrininkus. Kol kas tarnauja Quebeke ir kas antra savaitė aplanko savo tėvelius.

* * *

Velykų švenčių proga, Viktoras Naikelis kuris tarnauja Aviacijoje, aplankė savo jauną žmoną ir tėvelius.

* * *

P. Roky sūnus Antanas, labai rimto būdo vaikinai. Jis tarnauja Kanados kariuomenėje signalistu ir šiuo laikotarpiu yra apsi-stojęs Vancouvery.

Velykų šventes praleido Ville La Salle pas savo tėvelius.

** ** *

P. Baltakiai susilaukė gražaus ir sveiko sunelio, kuris labai ramiai auga nevargindamas savo tėvelių.

Linkime, kad p. Baltakiai naujagimi išaugintų gražioje lietuviskoje dvasioje.

** ** *

P. Kinderių sūnus Albertas buvo truputį susirgęs, bet dabar jau sveiksta ir rengiasi grįsti

Montreal, gegužės mėn., 1943.

į savo darbą. Linkime sveikatos ir gero pasisekimo.

* * *

P. Matuliai persikraustė į savo gražius ir didelius namus ir žadėjo pakviesti visus pažįstamus į ikurtuvių balių. Laukiame!

* * *

Ville La Salle kolonija, kas metai lietuviams vis padaugeja. Ir siemet, nors persikraustymas buvo suvaržytas, bet vistiek trys lietuvių šeimos į Ville La Salle koloniją atsikraustė.

VILLASALIETĖ.

* * *

SVEČIAS IŠ ROUSES POINT.

Gegužės pradžioje, lankėsi ir svečiavosi Montreale gabus jaunuolis Viktoras Širvydas, kurs studijuoja Amerikoje aukštesnįjį mokslą.

Viktoras aplankė vietinį kleboną kun. J. Bobiną, taipgi lankėsi "Nepriklausomos Lietuvos" redakcijoje, kur susitiko su draugais, ir palikęs apie save gražią redakcijos nuomonę - išvyko pas savo tėvelius Vytautą ir Onutę Širvydus.

Viktoro tėvelis Vyt. Širvydas, neseniai išleido labai vertingą savo tėvelio biografijos knygą, kurioje idėta nemaza prakaito ir triuso, bet pasiryžimas viską nugalėjo.

Linkėtina, kad ir ponas Viktoras duotų savo talentų Lietuvai ir lietuviams.

* * *

YRA RENGIAMAS DIDELIS FESTIVALIS

Šių metų 1 dieną liepos, "Stadium'e" prie kampų Delormier ir Ontario gatvių esančiame; įvyks didžiulis Alijantų tautų festivalis.

Festivalį ruošia žymūs autoritetai, kurie pakvieta visas Alijantų tautas ruošti aukščiausiai minetai dienai.

Į šį didžiulį festivalį, yra pakviesti ir lietuviai su savo chorais, miniomis ir sava vėliava.

Kaip girdėti, lietuviai gana energingai ruošiasi dalyvauti. Ši klausimą svarsto ir Kanados Lietuvių Taryba, ir vietinė Sv. Kazimiero parapija, ir tikimasi, kad festivalė tikrai dalyvausime ir parodysime savo šalies meną ir ryžtingumą.

Festivalio vadovybė žada duoti lietuviams eilę suolų, kur bus iškelta mūsų trispalvė vėliava tarpe kitų, ir neužmirškime pirmą dieną liepos - po savo vėliavą skaitlingai susirinkti ir pasigrozėti savo tautos menu ir kitų tautų menu ir kultūra.

Į festivalį iejimas veltui. tad prasome pasinaudoti šia proga ir neatsilikti nuo kitų.

Kitame "N.L." numery, bus gana plačiai tuo klausimu parašyta.

* * *

PALIKO MONTREALA.

Uoli ir nenuilstama p.p. A. S. Pundzių šeima, kuri daug dirbo Kanados Lietuvių Taryboje Montreale, šio mėnesio pradžioje issikėlė gyventi į Torontą.

Gaila mums montrealiečiams, bet mes tikrai dar netikim, kad Jusų, Brangieji, netekome.

Geros laimės ir sveikatos.

* * *

ATSILIEPĖ SESUO.

Anglijoje, Londone gyvenanti virs trisdesimts metų M. Baratinskiene - Marijos Aukštaitės vyriausioji sesuo, šiomis dienomis atsiliepė į Montrealą su pirmu laišku.

P. Baratinskiene išvažiuodama į Londoną iš Lietuvos, paliko Aukštaitę dviejų mėnesių amžiaus - lopsely... nuo to laiko praėjo daug metų, ir tik mintyse galvota, kad yra kur tai nepažįstamoji sesuo miela ir brangi. Nekartą ilgėtasi, svajota. Bet, šiomis dienomis - atėjo laiškas.

Ponia Baratinskiene išauginus labai gražią šeimą. Keturi sūnūs tarnauja Anglijos kariuomenėj. Vieni ant laivų, kiti tolimuose kautynių kontinentuose.

Jauniausioji duktė išbuvusi vienuolyne tris metus, ruošėsi sventimams, bet gavusi velioną gavo ir sunkią operaciją, - nekilo nuo operacijos stało. Gaila jaunos ir gražios vienuolės, dėl kurios teko skaudžias valandos iskentėti ir jos motinai.

Geros laimės poniai Baratinskienei, kad ji būdama našlė išaugino gražią ir pavyzdingą šeimą. Ilgus metus ji liūdi dėl savo vyro mirties, kurs zuvo mainų katastrofoje. Su juo labai gražiai sugyveno ir mylėjosi: turi jį dovanas gautas už kiekvieno sunaus gimimą ziedais, už kiekvieną vis brangesnių deimantų akimis.

Kai pasirodo, tai mūs mielių lietuvių - pilna po apskritą pasaulį. Ne tik mes grumiames dėl laisvės ir žmoniskumo, bet ir mūs broliai ir sesės su savo šeimomis - tuo pačiu gyvena.

Tegyvuoja visi dori pasaulio lietuviai!

* * *

Nepriklausoma Lietuva

JAUNAS GABUS STUDENTAS.

Albertas Norkeliūnas, kurs lanko D'Arcy McGee aukstąją mokyklą, siomis dienomis aplankė "N.L." redakciją.

Šis gabus jaunuolis studentas, dabar ruošiasi prie ketvirtos klasės kvotimų, ir mano stoti į penktąją.

Jo uzsibrežimas studijuoti inžineriją.

Geros laimės, Albertuk!

Mokslas - didžiausia ir naudingiausia sviesa.

Alberto tėvelis yra uolus Vytauto klubo veikėjas ir puikus lietuvis. Daug dirba dramos ir dainos srityje. Jo motinėle ponina Norkeliūniene, - tyli ir darbsbitute. Ji priklauso keliose dorose draugijose, yra uoli nare K.L.T. Moterų sekcijoje.

P. Norkeliūnai augina ir vienturtę dukrelę, kuri greičiausia eis slaugių mokslus.

Geros laimės.

* * *

DIDŽIAUSIAS KREDITAS!

Leonui Gudui, kurs nenuilstamai dirba prie "Nepriklausomos Lietuvos" darbo.

Paš šį vyrą - geležinės valios jėga. Garbė ir padėka Jums, Pone Leone, uz tiek pasiaukojimo ir nepavaduojamo triūso. Garbė ir padėka Jūsų bendrininkams p. Baguziui ir kitiems.

* * *

MŪSU LIGONIAI.

Jau kuris laikas kai sunkiai serga p. Antanina Keblinskiene. P. Keblinskiene yra labai malo-

naus būdo moteris. Daug veiksisi Šv. Elzbietos ir kitose parapijinėse draugijose.

Linkime sveikatos.

* * *

Serga sunkiai Magdalena Naruseviciene, vietinės lietuvių parapijos Komiteto pirmininko žmona. P. Naruseviciene yra kuklute lietuve ir pavizdinga motina.

Linkime greitai pasveikti.

* * *

Ilgas laikas sunkiai serga p. Andriukaitis, daktaro Vytauto tėvelis. Gal sunaus pastangos padės išgelbėti daug dirbusio ir vargusio senuko gyvybę, kurs buvo darbstumo pavyzdys.

P. Andriukaitis visą laiką buvo Šv. Kazimiero parapijos gynėjas ir bažnyčios Komiteto narys.

* * *

Serga sunkiai Viktoras Šerkšnys, ir sunkiai tapo sužeistas Masys Jonas. Abu sie ligoniai randasi General ligoninej.

* * *

VEDYBOS.

Jauna ir graži panelė Anastazija Tamasauskaitė, isteka uz Mykolo Boluk'o.

Jų sliūbas bus 3 dieną birželio.

* * *

PAVASARIS.

Montreale visomis jėgomis prašijuoke pavasaris. Ilgai buvo salta, niuru ir vejuota.

* * *

Montreal, gegužės mėn., 1943.

NETIKĖTUMAS!

Tik šiandien netikėtai teko sužinoti, kad mūsų uolusis "Nepriklausomos Lietuvos" bendradarbis p. Elegijus Narusis apsivedė su panele Onute Jackevičiute, kuri ne taip seniai lankėsi Montreale.

Kaip Elegijui, taip ir Onutei Narusiams, linkime saulėtos laimės jų gyvenime; taipgi tikimės, kad savo rasta - mus visuomet atsiminsite.

Širdingiausio pasisekimo!

* * *

SUKAKTUVĖS.

Šių metų 25 dieną, sueina lygiai keturiolika metų, kai tapo išventintas i Kunigystės Sakramentą mūsų vietinis klebonas Kun. J. Bobinas.

Primicijos buvo puošnios ir iškilmingos Šv. Jokubo Katedroje Montreale.

Pirmas šv. mišias atlaikė gerb. Jubiliantas 26 dieną gegužės mėn., 1930 metais.

Dievo palaimos, syekatės ir geresnės, saulėtesnės laimės linkėtina!

* * *

ŠIUO LAIKOTARPIU.

Šv. Kazimiero parapijos klebonija, apsirengia naujesnių rūbų - maliavone, arba issidazymu.

Ne taip seniai buvo baigtas bažnyčios remontas, dažymas ir pertvarkymas, dabar klebono rūpesniu ir Komiteto pritarimu; pagrazinama vietinė klebonija.

* * *

PARAPIJOS CHORAS.

Kazimiero Žižiūno vadovaujamas choras, paskutiniu laiku susilaukė naujų narių.

Kaip vaikinams, taip ir mergaitėms, didelė garbė priklaudyti prie chorų, paremti giesmes ir dainos meną, kurs kelia sielą i aukštesnius pasaulius, tik vienai sielai žinomus ir suprantamus.

Prasome jaunimo pamylėti giesmę ir dainą ypatingai savo tautos; ir ją paremiant - prisidekite prie chorų savo balsais ir visapusiska parama.

Kurie dar nepriklausote prie Kazimiero Žižiūno vadovaujamo choro, yra visuomet proga prisirašyti, ir visuomet esate laukiami.

* * *

KRIKŠTAI.

Šių metų balandžio 24 dieną, Jūlijai Vasiliauskaitei ir Douglas Willitts - gimė graži ir sveika dukrelė, kuri per sv. krikštą gavo vardą: Bernardina.

* * *

Šių metų gegužės 9-tą dieną, tapo pakrikstyta Juzefa-Petronėle, Viktorijos Kazakevičiūtės ir jos vyro J. Lankščiaus dukrelė.

Kaip naujagimei, taip ir jos tėveliams linkime laimės ir sveikatos.

* * *

Šeima gražiausias tautų vainikas, šeima ryšys tarp žemės ir dangaus.

* * *

PUIKUS KONCERTAS

RAŠO A. NAVICKAS

Sugrįžus iš Toronto, negaliu nurimti neparašęs bent trumpai kas paliko man giliausią įspūdį - tai daina! Daina, kurią tinkamose meno aukstumose pastatęs yra gerb. "Ausros" choras Toronte.

Kitų įspūdžių nerašysiu, nes ir šiuos vos suspėsiu, mat "Nepriklausoma Lietuva" - jau beveik visa spaudoje, tad nors skubotai čia paduosiu keletą minčių.

Šių metų 15 dieną gegužės, Toronto "Ausros" choras, surengė labai įspūdingą ir gražų koncertą. Visas parengimas susidėjo vien iš gražių lietuviškų liaudies dainų. Pagirtina! Kad, Toronto "Ausros" choras taip gražiai sudainuoja ir palinksmina visuomenę savo gražiais, zavingais balsais. Nekartą kas yra girdėjęs Toronto "Ausros" chorą dainuojant, visuomet džiaugsmingai atsiliėpia apie jį, ir su pasitenkinimu kalba, kad tai tikrai meniskai išpildoma mūsų daina.

Dabar, kada choras yra po vadovybe ir lavinimu jauno, gabaus choro vedėjo Louis Pociaus, susilaukia dar daugiau kredito ir pagarbos. Nes p. Pocius puikiai supranta muziką ir dainos kultūrą.

Aukščiau minėtą dieną, prisirinko publikos pilna salė, ir visi su nekantrumu laukė pradžios. Apie 9-tą valandą "Ausros" choro pirmininkas Pocius, pasirodė estradoje ir tarė kelis žodžius visuomenei. Programą vedė labai sugebanciai, perstatydamas kiekvieną dainą ir jos reikšmę.

Pirmiausia sugiedota Lietuvos Himnas. Antra, "Ar tu žinai, mano broli?". Šiai dainai pritare smuiku panelė Maryte Pociute ir solo Edna Evask.

Po to, dainavo visas choras puikiai ir gražiai. Vėliau, išėjo solistė ponja Užemeckienė, kuri gražiai ir romantiskai sudai-

Montreal, gegužės mėn., 1943.

navo "Vilijos Kalnai" ir "Bučkis". Po to, buvo duetas. Žavingai dainavo p. Derviniene ir J. Jokubynas "Neskind sau rozės". Pukiai solo padainavo P. Jokubynas "Lopsinė"

Septintame skyriuje P. Roze Marija piano accordia. 8-ta, viso choro daina. 9-ta "Ei pasauli, mes be laisvės nenurimsim!" 10 kvartetas P. Edna Vaskelytė, p. M. Pazukevičiūtė, Ponia Pocienė, panelė Genė Jokubynaite "Dobilai".

11 buvo duetas p. E. Vaškelytė ir p. Batkienė - dainą iš anglių operetės. Po to buvo pertrauka.

Po pertraukos buvo dainuojama sekančios dainos: Visas choras sudainavo "Tu ir Aš". Po to, p-lė Marytė Pociūtė smuiku, p-lė Onytė pociūtė pijanu... jos suzavėjo publiką jautriausiai, kuomet pasirodė dvi jaunos gražios sesutės labai pagirtinai ir gražiai.

Pagirtina ir gražu, kad šios dvi lietuvaitės ne tik dalyvauja ir skambina lietuvių parengimuose, bet ir kitataučiuose pasirodamos - kelia Lietuvos vardą.

P. Leopoldina Pichler viena iš geriausių Toronto dainininkių, dainavo Strausso "Mėlynas Dunojus", "Norvegų Šokis", "Merginos Trėskimas" ir "Miegok, kūdikeli" dainavo lietuviškai.

Pagirtinai sudainavo visas choras "Tryptinis", ir paskutiniausiai vėl, "Ar Tu Žinai Mano Broli".

Pabaigoje, sugiedota "God, Save the King" choro ir solo lydėjo P. Edna Vaskeliūtė.

Po dainų, buvo įteiktas labai gražus gyvų gėlių bukietas, nuo ponios Pocienės "Aušros" visam chorui.

Garbė "Aušros" choro vadovybei, garbė choristams, solistams, duetistams, smuikininkei ir pijano lydėtojams.

Šis koncertas paliko many neužmirštamus malonius atsiminimus, kurių retai pasitaiko gyvenime.

Po koncertui - buvo šokiai iki 12 valandos nakties. Po šokių, visi su labai pakeltu ūpu skirstėsi kalbėdamiesi apie gražiausius įspūdžius ir malonumus.

Mes, Montrealo lietuviai, atsimindami "Aušros" choro pasirodymą Montreale, tikimės, kad ir vėl kada nors mus aplankysite, ir suteiksite mums malonumo išgirsti Jūsų gražiausios dainos meną.

A. Navickas.

* * * *
* *
*

062881